

2010 rugsėjo 30

Nr. 18 / 354

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežiaus katechezės

Benediktas XVI APIE ŠV. PIJŲ X	2
APIE ŠV. HILDEGARDĄ BINGENIETĘ (I–II)	3

Lietuvos Vyskupų Konferencija

LVK PIRMININKO ARKIV. S. TAMKEVIČIAUS KREIPIMASIS DĖL NAMINĖS DEGTINĖS LEGALIZAVIMO ĮSTATYMO	5
---	---

Bažnyčia Lietuvoje

Švč. M. Marijos Gimimo atlydai Šiluvoje	5
Piligriminis žygis Kryžių kalnas–Šiluva	14

Dokumentai

Popiežiškoji Biblijos komisija BIBLIJA IR MORALĖ <i>Krikščioniškojo elgesio biblinės šaknys</i> (Pabaiga)	16
--	----

Bažnyčia pasaulyje

Benedikto XVI kelionė į Jungtinę Karalystę	26
--	----

Benediktas XVI

Apie šv. Pijų X

2010 m. rugpjūčio 18 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Šiandien norėčiau stabtelėti prie mano pirmtako šv. Pijaus X, kurį liturgijoje minėsime artimiausią šeštadienį, atkreipdamas dėmesį į kai kuriuos jo bruožus, galinčius būti naudingus ir mūsų laikų ganytojams bei tikintiesiems.

Giuseppe Sarto – toks buvo jo vardas – gimė 1835 m. Riezėje (Trevize), valstiečių šeimoje. Baigęs studijas Paduvos seminarijoje, dvidešimt trejų metų iššventintas kunigu. Pirmiausia buvo paskirtas vikaru Tombole, paskui klebonu Zalcane, dar vėliau Trevizo katedros kanauninku, einančiu vyskupo kanclerio ir vyskupijos Kunigų seminarijos dvasinio vadovo pareigas. Šiais turtingos ir gausios pastoracinės patirties metais būsimasis popiežius išsiskyrė visą jo gyvenimą ženklusia gilia meile Kristui ir Bažnyčiai, nuolankumu, paprastumu ir didžiule artimo meile didžiausiems vargšams. 1884 m. jis buvo paskirtas Mantujos vyskupu, o 1893 m. – Venecijos patriarchu. 1903 m. rugpjūčio 4 d. išrinktas popiežiumi, tarnybai, kurią priėmė svyrudamas, nes nemane esąs tinkamas tokiai iškiliai užduočiai.

Pijaus X pontifikatas Bažnyčios istorijoje paliko neišdildomą pėdsaką ir išsiskyrė didžiulėmis pastangomis reformuoti, išreikštomis šūkiu: „Visa atnaujinti Kristuje“. Savo dėmesį jis skyrė įvairioms bažnytinėms sritims. Iš pradžių ėmėsi Romos kurijos pertvarkymo, paskui pradėjo redaguoti Kanonų teisės kodeksą, kurį vėliau paskelbė jo įpėdinis Benediktas XV. Negana to, skatino peržiūrėti studijas bei būsimų kunigų ugdymo programas, taip pat įsteigė kelias regionines seminarias, turinčias turtingas bibliotekas ir kompetentingus profesorius. Kita svarbi sritis buvo mokytis Dievo tautą tikėjimo. Dar darbuodamasis klebonu, jis pats parengė katekizmą, o vyskupaudamas Mantujoje dėjo pastangas, kad atsirastų vienas katekizmas, jei ne visame pasaulyje, tai bent Italijoje. Būdamas tikras ganytojas, jis suvokė, jog to meto sąlygos, įskaitant emigracijos reiškinį, reikalavo katekizmo, kuriuo galėtų remtis visi tikintieji, nepaisydami gyvenamosios vietos ir gyvenimo aplinkybių. Tapęs popiežiumi, Romos vyskupijai parengė krikščioniškojo mokymo tekstą, vėliau paplitusį Italijoje ir visame pasaulyje. Katekizmas, vadinamas „Pijaus X katekizmu“, daugeliui buvo patikimas vadovas mokantis tikėjimo tiesų dėl paprastos, aiškios ir tikslios kalbos bei veiksmingo dėstymo.

Didelį dėmesį Pijus X skyrė liturgijos, ypač sakralinės muzikos, reformai, kuria siekė paskatinti tikinčiuosius praktikuoti gilesnės maldos kupiną gyvenimą ir visapusiškiau dalyvauti sakramentuose. *Motu proprio „Tra le sollicitudini“* (1903-iaisiais, pirmaisiais savojo pontifikato metais) jis pareiškė, jog tikros krikščioniškosios dvasios pirmutinis ir būtinas šaltinis yra veiklus dalyvavimas šventuosiuose slėpiniuose ir viešojo bei iškilmingoje Bažnyčios maldoje (plg. ASS 36 [1903], 531). Štai kodėl jis rekomendavo gerai pasirengus kasdien priimti šventąją Komuniją ir netgi paankstino vaikų pirmosios Komunjijos priėmimo laiką, leisdamas ją priimti jau nuo septynerių metų, kai, pasak jo, „vaikas pradeda samprotauti“ (plg. Šv. Sakramentų kongregacija. Dekretas *Quam singulari*: ASS 2 [1910], 582).

Ištikimas užduočiai stiprinti brolių tikėjimą, XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje teologijos aplinkoje besireiškusią tendencijų akivaizdoje Pijus X, idant apgintų tikinčiuosius nuo klaidingų sampratų ir paskatintų mokslinį Apreiškimo apmąstymą daroje su Bažnyčios tradicija, ryžtingai pakėlė balsą pasmerkdamas „modernizmą“. 1909 m. gegužės 7 d. apaštališkuoju laišku *Vinea electa* jis įsteigė Popiežiškąjį Biblijos institutą. Paskutines jo gyvenimo akimirkas apkartino prasidėjęs karas. 1914 m. rugpjūčio 2 d. kreipimasis į pasaulio katalikus, kuriame reiškiamas „didžiulis sielvartas“ dėl tos valandos, buvo skausmo kupinas šūksnis tėvo, matančio, kaip jo vaikai kyla vienas prieš kitą. Netrukus po to, rugpjūčio 20-ąją, jis mirė, o tarp krikščionių greitai pradėjo sklįsti garsas apie jo šventumą.

Brangūs broliai ir seserys, šv. Pijus X mus visus moko, kad mūsų apaštališkosios veiklos įvairiose mūsų darbo srityse pagrindas visada turėtų būti kasdien puoselėtina ir stiprintina artima asmeninė vienybė su Kristumi. Tai yra jo viso mokymo, visų jo pastoracinių pastangų šerdis. Tikrai įsimylėję Viešpatį gebėsime vesti žmones pas Dievą, padėti jiems atsiverti jo gailestingai meilei ir taip atverti pasaulį Dievo gailestingumui.

Apie šv. Hildegardą Bingenietę (I)

2010 m. rugsėjo 1 d.

Brangūs broliai ir seserys!

1988-aisiais Marijos metų proga garbingasis popiežius Jonas Paulius II paskelbė apaštališkąjį laišką *Mulieris dignitatem*, kuriame pabrėžė reikšmingą moters vaidmenį Bažnyčioje anksčiau ir dabar. „Bažnyčia, – rašoma ten, –

trokšta padėkoti Švenčiausiajai Trejybei už moters slėpinį ir visas moteris – už tai, kas sudaro amžinąjį moteriškojo kilnumo matmenį, už įstabius Dievo darbus, kurie žmonių kartų istorijoje padaryti per ją ir joje“ (31).

Ir istorijos amžiais, paprastai vadinamais viduramžiais, įvairios moterys išsiskiria šventu gyvenimu ir savo mokymų turtingumu. Šiandien norėčiau pristatyti vieną iš jų – šv. Hildegardą Bingenietę, XII a. gyvenusią Vokietijoje. Ji gimė 1098 m. Bermersheime netoli Alcėjaus (Alzey), Reinlando-Pfalco žemėje ir, nors ir buvo silpnos fizinės sveikatos, mirė 1179-aisiais, sulaukusi 81 metų. Hildegarda priklausė gausiai kilmingai šeimai ir nuo gimimo tėvų buvo paskirta tarnauti Dievui. Siekdami tinkamo žmogiškojo ir krikščioniškojo ugdymo, aštuonerių metų Hildegardą tėvai patikėjo mokytojai Juditai Šponheimietei, gyvenusiai klauzūroje netoli benediktinių Šv. Dizibodo vienuolyno. Iš klauzūros išsirutuliojo nedidelis moterų vienuolynas, laikęsis šv. Benedikto regulos. Iš vyskupo Oto Bambergiečio Hildegarda gavo šydą, o 1136 m. mirus motinai Juditai, kuri buvo bendruomenės magistrė (priorė), seserys paprašė Hildegardą tapti jos įpėdine. Ji šią užduotį atliko išskleisdama savo kaip išsilavinusios, dvasiškai iškilios ir gebančios kompetentingai tvarkyti klauzūrinio gyvenimo reikalus moters dovanas. Po kelerių metų, taip pat ir dėl gausėjančių jaunų moterų, besibeldžiančių į vienuolyno vartus, Hildegarda Bingene įsteigė dar vieną, šv. Rupertui dedikuotą bendruomenę, kur praleido savo likusį gyvenimą. Būdas, kaip ji vykdė vadovavimo tarnybą, yra pavyzdys kiekvienai pašvęstajai bendruomenei: jis taip įkvėpė šventai varžytis praktikuojant gerumą, kad, anot to meto liudijimų, motina ir dukterys konkuravo abipuse pagarba ir tarnyste.

Jau būdama Šv. Dizibodo vienuolyno vyresnioji, Hildegarda patirtus mistinius regėjimus pradėjo diktuoti savo dvasiniam patarėjui vienuoliui Volmarui ir savo sekretorei vienuolei Richardei Stradietei, kuriai ji buvo labai artima. Kaip dažnai nutinka tikrų mistikų gyvenime, Hildegarda irgi troško būti vadovaujama išmintingų žmonių, kad galėtų nustatyti savo regėjimų kilmę, mat baiminosi, jog tai gali būti iliuzijų vaisius ir nekyla iš Dievo. Todėl kreipėsi į asmenį, tuo metu labai vertintą Bažnyčioje – šv. Bernardą Klervietį, apie kurį jau kalbėjau ankstesnėse katechezėse. Jis Hildegardą nuramino ir padaršino. Tačiau 1147 m. ji gavo dar vieną labai svarbų patvirtinimą. Popiežius Eugenijus III, pirmininkaujantis Tryro sinodui, perskaitė Hildegardos padiktuoatą tekstą, pateiktą jam Mainco arkivyskupo Heinricho. Popiežius leido mistikei užrašinėti ir viešai skelbti savo regėjimus. Nuo to momento dvasinis Hildegardos prestižas taip išaugo, kad jos amžininkai pavadino ją „vokiečių pranaše“. O tai, mano bičiuliai, yra Švento-

sios Dvasios, kiekvienos charizmos šaltinio, autentiško patyrimo antspaudas: antgamtinių dovanų turėtojas niekada jomis nesigiria, nesipuikuoja, bet pirmiausia paklūsta Bažnyčios valdžiai. Kiekviena Šventosios Dvasios dovana skirta Bažnyčiai statydinti, o Bažnyčia jų autentiškumą pripažįsta per savo ganytojus.

Kitą trečiadienį irgi kalbėsiu apie šią didžiąją „pranašę“, šiandien labai aktualią, drąsiai gebėjusią atpažinti laiko ženklus, išsiskyrusią meile kūrinijai, gydymu, poezija, muzika, kuri šiandien rekonstruojama, meile Kristui ir jo Bažnyčiai, anuo metu irgi kenčiančiai, irgi sužeistai kunigų ir pasauliečių nuodėmių ir dar labiau mylimai kaip Kristaus Kūnas. Tad šv. Hildegarda kalba mums. Apie ją kalbėsime artimiausią trečiadienį. Dėkoju už jūsų dėmesį.

Apie šv. Hildegardą Bingenietę (II)

2010 m. rugsėjo 8 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Šiandien norėčiau tęsti apmąstymus apie Hildegardą Bingenietę, svarbią viduramžių moterį, išsiskyrusią dvasine išmintimi ir gyvenimo šventumu. Mistiniai Hildegardos regėjimai primena Senojo Testamento pranašų regėjimus: kalbėdama savojo meto kultūrinėmis ir religinėmis kategorijomis, ji aiškino Šventąjį Raštą Dievo šviesoje, taikydama jį įvairioms gyvenimo aplinkybėms. Todėl visi, kurie jos klausydavosi, jausdavosi raginami nuosekliai ir rimtai praktikuoti krikščioniškąją gyvenseną. Viename laiške šv. Bernardui Reino mistikė išpažįsta: „Regėjimas įtraukė visą mano būtį; matau ne tik kūno akimis, visa pasirodo slėpinių dvasioje... Suvokiu giliają prasmę to, kas pasakyta Psalmyne, Evangelijose ir kitose knygoose, kurios man buvo parodytos regėjime. Tai mano krūtinėje ir sieloje dega kaip liepsna ir moko mane giliai suprasti tekstą“ (*Epistolarium pars prima* I–XC: CCCM 91).

Hildegardos mistiniai regėjimai kupini teologinio turinio. Juose, daugiausia poetine ir simboline kalba, daromos užuominos į didžiuosius išganymo istorijos įvykius. Pavyzdžiui, savo garsiausiame kūrinyje *Scivias* („Pažink kelius“) ji trisdešimt penkiuose regėjimuose aprėpia išganymo istorijos įvykius nuo pasaulio sukūrimo iki jo pabaigos. Vidurinėje savo veikalo dalyje Hildegarda su moteriai būdingu jautrumu plėtoja Dievo ir žmonijos mistinių vestuvių, įgyvendintų įsikūnijimu, temą. Ant kryžiaus įvyko Dievo Sūnaus

vestuvės su Bažnyčia, jo Sužadėtine, kuri kupina malonės ir geba Šventosios Dvasios meilėje dovanoti Dievui naujus vaikus (plg. *Visio tertia: PL 197, 453c.*)

Jau šios trumpos citatos rodo, kokio indėlio teologija gali sulaukti iš moterų, nes jos apie Dievą ir tikėjimo slėpinius geba kalbėti su savitu protingumu ir jautrumu. Todėl visas moteris akinu vykdyti šią tarnybą vadovaujantis gilia bažnytine dvasia, savo apmąstymus maitinant malda bei žvelgiant į didžiulius, iš dalies dar neištirtus viduramžių mistinės tradicijos turtus, pirmiausia į tokius šviesius pavyzdžius kaip Hildegarda Bingenietė.

Reino mistikė parašė ir kitų kūrinių, iš kurių du yra ypač svarbūs, nes juose, kaip ir *Scivias*, pateikiamos jos mistinės vizijos: tai *Liber vitae meritorum* („Gyvenimo nuopelnų knyga“) ir *Liber divinatorum operum* („Dieviškųjų darbų knyga“), vadinama ir *De operatione Dei*. Pirmojoje knygoje aprašomas nepakartojamas ir galingas kosmosą savo galia bei šviesa gaivinančio Dievo regėjimas. Hildegarda pabrėžia gilų Dievo ir žmogaus ryšį bei primena mums, kad visa kūrinija, kurios viršūnė yra žmogus, gyvybę gauna iš Trejybės. Rašte dėmesys sutelkiamas į dorybių ir ydų santykį, nes žmogus kasdien susiduria su ydomis, vedančiomis tolyn nuo Dievo, ir dorybėmis, artinančiomis prie jo. Kviečiama nusigręžti nuo blogio, kad būtų galima šlovinti Dievą ir po dorybingo gyvenimo ižengti į „džiaugsmo sklidiną gyvenimą“. Antrajame kūrinyje, kurį daug kas laiko šedevru, ji vėl grįžta prie kūrinijos santykio su Dievu ir nusako žmogaus centrinę vietą, reikšdama stiprų biblinio-patristinio atspalvio kristocentrizmą. Šventoji, pateikdama penkis Šv. Jono evangelijos prologo įkvėptus regėjimus, pakartoja Sūnaus žodžius Tėvui: „Visą darbą, kurio panorėjai ir kurį man patikėjai, tinkamai užbaigiau ir štai aš esu tavyje, tu manyje, o mes abu viena“ (*Pars III, Visio X: PL 197, 1025a*).

Galiausiai kituose raštuose Hildegarda, priešingai prietarams, ir šiandien tebelydintiems šią epochą, atskleidžia viduramžių moterų vienuolynų interesų įvairovę ir kultūrinį gyvumą. Hildegarda domėjosi medicina ir gamtos mokslais, taip pat muzika, buvo apdovanota menininkės talentu. Ji kurdavo himnus, antifonas ir giesmes, išlikusias rinkinyje *Symphonia harmoniae caelestium revelationum* („Dangiškųjų apreiškimų darnos simfonija“). Šie iki mūsų dienų išlikę kūriniai buvo noriai atliekami jos vienuolynuose ir skleidė ramybę. Jai visa kūrinija – Šventosios Dvasios, kuri pati yra džiaugsmas ir džiūgavimas, simfonija.

Hildegardą lydėjęs populiarumas daugybę žmonių paskatindavo ieškoti jos patarimo. Todėl turime daug

jos laiškų. Į ją kreipdavosi vyrų ir moterų vienuolynai, vyskupai ir abatai. Daugelis jos atsakymų vertingi ir mums. Pavyzdžiui, vienai moterų vienuolių bendruomenei Hildegarda parašė štai ką: „Dvasinį gyvenimą būtina atsidavusiai puoselėti. Iš pradžių tai vargina ir kelia kartėlį. Būtina atsižadėti išoriškumo, kūniškų geismų ir kitų panašių dalykų. Bet šventumu susižavėjusiai šventai sielai panieka pasauliui bus saldi ir miela. Būtina tik išmintingai rūpintis, kad siela nenuvystų“ (E. Gronau. *Hildegard. Vita di una donna profetica alle origini dell'eta moderna*. Milano, 1966, p. 402). O kai imperatorius Frydrichas Barbarosa sukėlė bažnytinę schizmą ir teisėtam popiežiui Aleksandriui III priešpriešino tris antipopiežius, Hildegarda, įkvėpta savo vizijų, nesvyruodama jam priminė, kad ir jis, imperatorius, pavaldus Dievo teismui. Su kiekvienu pranašui būdinga drąsa ji parašė šiuos Dievo žodžius: „Vargas, vargas mane paniekinantiems bedieviams! Klausyk, karaliau, jeigu nori gyventi! Kitaip tave pervers mano kalavijas!“ (ten pat).

Paskutiniaisiais savo gyvenimo metais Hildegarda, apdovanota dvasiniu autoritetu, nepaisydama senyvo amžiaus ir sunkių keliavimo sąlygų, leidosi į kelionę norėdama papasakoti žmonėms apie Dievą. Visi noriai jos klausydavosi, net kai ji imdavo kalbėti griežtu tonu: žmonės laikydavo ją Dievo atsiūsta šaukle. Ji pirmiausia ragindavo vienuolių bendruomenes ir dvasininkiją gyventi pagal savo pašaukimą. Hildegarda ypač kovojo su vokiečių katarų sąjūdžiu. Katarai – paraidžiui reiškia „švarieji“ – kovai su dvasininkijos piktnaudžiavimais siūlė radikalią Bažnyčios reformą. Ji jiems griežtai priekaištaudavo, kad jie nori sugriauti pačią Bažnyčios prigimtį, primindama, jog autentiškai atnaujinti bažnytinę bendruomenę įmanoma ne tiek struktūrų pertvarka, kiek nuoširdžia atgailos dvasia ir veikliomis pastangomis žengti atsivertimo keliu. Šitos žinios neturėtume užmiršti. Visada šaukimės Šventosios Dvasios, idant ji pažadintų Bažnyčioje šventų ir drąsių, kaip šv. Hildegarda Bingenietė, moterų, kurios, brangindamos iš Dievo gautas dovanas, vertingai ir savitai prisidėtų prie mūsų bendruomenių ir mūsų laikų Bažnyčios dvasinio augimo.

LVK Pirmininko arkiv. S. Tamkevičiaus kreipimasis dėl naminės degtinės legalizavimo įstatymo

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkei
I. Degutienei
Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui
A. Kubiliui

Alkoholio vartojimo augimas ir su tuo susijusios problemos nėra naujiena Lietuvos visuomenėje. Kasdien susiduriame su tūkstančiais tragiškų alkoholio sulaužytų likimų, suluošintų gyvenimų, įvykių. Pateikiama statistiniai gyventojų grynojo alkoholio vartojimo duomenys, sparčiai gausėjantys alkoholio prekybos taškai, kurie savo tinklais ketina apraizgyti ir poilsiui bei turizmui, žmonių sveikatinimui bei šeimų rekreacijai skirtas viešąsias erdves, verčia ypač susimąstyti dar kartą šia tema.

Tikrai niekas net neabejoja, kad alkoholio vartojimas kelia pavojų gyventojų sveikatai ir šalies gerovei, daro neigiamą įtaką paaugliams ir jaunimui ne tik sveikatos srityje, bet ir visos asmenybės visavertiškam vystymuisi.

Suluošinti gyvenimai, skyrybos, smurtas šeimoje, tragedijos keliuose, ašaromis pavirstantys net patys gražiausi gyvenimo švenčių ir sukakčių minėjimai bei prageriami paskutiniai turimi pragyvenimui skirti pinigai tapo mūsų visų kasdienybe, kuri sukuria naujas ir dar gilesnes visuomenės problemas. Dėl girtavimų patiriami nuostoliai daug kartų didesni už gaunamas pajamas už parduotą alkoholį. Turime nepamiršti, kad visų mūsų tokių tragiškų gyvenimo pasekmių sąskaita klesti visa alkoholio industrija.

Net sporto pasiekimai tapo nebeatskiriamai susieti su alaus vartojimo gausa. Nes, jei negersi alaus, neparemsi sporto. Vadinasi, nesi tautos ir valstybės patriotas. Ar tai kelias, kuris yra mūsų tautos kelias? Nerimą kelia ir tai, kad alkoholio kontrolė vyksta vangiai ir neduoda jokių teigiamų rezultatų. Matyt, ir negali duoti, nes alkoholio industrija, kasdien įsivilkdama į vis „gražesnę ir patrauklesnę“ rūbą, sulaukia palaikymo ir net paskatinimo iš Seimo narių ir Vyriausybėje svarstomų įstatyminių nuolaidų. Vienas kuklus pavyzdys: Seime įregistruotas Alkoholio kontrolės įstatymo pataisų projektas, kuris sumažintų alkoholinių gėrimų prieinamumą, lieka „netyčia“ pamirštas stalčiuose, tačiau projektai, kuriais siekiama liberalizuoti, išsaugoti ar didinti alkoholinių gėrimų prekybą, ketinami svarstyti skubos tvarka. Seimas skatinamas priimti naminės degtinės legalizavimo įstatymą, kuriame yra teikiama daug motyvacijų apie kultūringą ir saikingą alkoholio vartojimą. Pritariame Lietuvos Sąjūdžio išsakytam susirūpinimui dėl girtavimo plitimo ir raginimui nepriimti naminės degtinės legalizavimo įstatymo. Jokie įstatymuose numatyti lėšų paskyrimai antialkoholinei ir antinarkotinei propagandai ir prevencijai neatpirks suluošintų gyvenimų ir neprisidės prie alkoholio vartojimo mažinimo. Bet tokia įstatymų leidėjų pozicija tik aiškiai paliudija, kad pelnas ir soti ateitis svarbiau už visavertį šalia esančiojo gyvenimą. Išplitęs, netramdomas, liberalizuojamas ir propaguojamas girtavimas stumia Lietuvos žmones toliau į moralinę degradaciją bei fizinę pražūtį.

Raginame visus, kuriems pavesta rengti ir skelbti įstatymus bei globoti ir saugoti kiekvieną valstybės pilietį, gerai įvertinti visus alkoholio vartojimo padarinius, turėti drąsos atsispirti pagundai naminės degtinės legalizavimą pateisinti „kultūringu“ ir „saikingu“ alkoholio vartojimu – taip apgaudinėjami valstybės piliečiai, ir nepriimti naminės degtinės legalizavimo įstatymo.

Švč. M. Marijos Gimimo atlydai Šiluvoje

Lietuvos kariuomenės diena

Rugsėjo 8 d., Bažnyčiai švenčiant Švč. Mergelės Marijos Gimimą, Lietuvos kariuomenės diena Šiluvoje prasidėjo didieji Švč. M. Marijos Gimimo atlydai. Jų metu šiame šventas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 20-mečio jubiliejus dėkojant Dievui už Tėvynės laisvę.

Pirmąją Šilinių aštuondienio dieną piligrimai iš įvairių Lietuvos kampelių dalyvavo pamaldose, ypač gausiai – pagrindinėje iškilmingoje Eucharistijos liturgijoje, kuri buvo švenčiama vidudienį. Atlydų dalyvių minioje

savo uniformomis, vėliavomis, darna išsiskyrė Lietuvos kariai, partizanai, šauliai, savanoriai, atvykę į Šiluvą drauge dėkoti Dievui už atgautąją laisvę.

Liturginę katechezę šv. Mišioms besirengiantiems maldininkams vedęs Ruklos įgulos karo kapelionas majoras dr. kun. Arnoldas Valkauskas kvietė atrasti savo krikščioniškąją tapatybę sekant Marijos paprastumo ir paklusnumo Dievo valiai pavyzdžiu. „Didžiausias pašaukimas – tarnauti Dievui, kuris pašaukė ne paprasčiausiai būti, bet gyventi dėl didesnių dalykų. <...> Į šv. Mišias ateiname padėkoti Viešpačiui, kad jis pašaukė būti savo artumoje“, – sakė kun. A. Valkauskas.

Miniai giedant Loreto Dievo Motinos litaniją, prie altoriaus atėjo gausi dvasininkų procesija, vadovaujama Kauno arkivyskupo metropolito Sigitо Tamkevičiaus. Ganytojas pasveikino ypač garbingus pamaldų dalyvius: krašto apsaugos ministrę Rasą Juknevičienę ir viceministrus, kitus ministerijos pareigūnus, Lietuvos kariuomenės vadą generolą majorą Arvydą Pocių, kariuomenės padalinių vadus, generolus, majorus, seržantus, Viešojo saugumo tarnybos pareigūnus, visus karius, taip pat partizanus, šaulius, savanorius. Buvo pasveikinti ir visi atvykusieji į Šiluvą, ypač Jonavos dekanato tikintieji, šio krašto valdžios žmonės bei *Marijos radijo* klausytojai, taip pat Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos choras „Kariūnas“, Karinių oro pajėgų orkestras, giedoję ir groję per šv. Mišias. Ganytojas pakvietė jose melstis už visus laisvės gynėjus ir jos saugotojus, prašyti Dievą globoti tėvynę. Šv. Mišias koncelebravo kariuomenės kapelionai, kiti kunigai, o liturgijai vadovavo arkiv. S. Tamkevičiaus pakviestas ir plojimais pasveikintas naujasis Lietuvos kariuomenės ordinaras vysk. Gintaras Grušas.

„Broliai ir seserys Kristuje, brangūs kariai, šiandienos Evangelija ir šventė atskleidžia tuos stebuklus, kuriuos Viešpats daro mūsų gyvenime“, – pamokslą pradėdamas sakė vysk. G. Grušas. Jis atkreipė dėmesį į ypatingus Viešpaties dovanojamus metus, kviečiančius apmąstyti, kokia didžiulė malonė būti laisviems – kaip tautai ir kaip krikščionims. Ta proga padėkojo visiems, kurie laisvę gynė, už ją aukojosi, rizikavo ar net žuvo pokariu, tolesniais okupacijos metais, dalyvaudami pogrindyje ir rezistencijoje, kurie rūpinosi atkurti nepriklausomybę. Vysk. G. Grušas padėkojo dabartiniams kariams, buvusiam kariuomenės ordinarui Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui už 10 metų tarnystę, taip pat karo kapelionams. Pamoksle priminta: pats Jėzus yra parodęs, jog nėra didesnės meilės kaip gyvybę už draugus atiduoti. Tik atiduoti ne už tą, žiniasklaidoje keliamą, bet šeimoje ugdomą tikrąją meilę – iš šios meilės sėklos šeimoje išauginama ir meilė tėvynei. Pasak kariuomenės ordinaro, kariai tiek Europoje, tiek visame pasaulyje lankosi Marijos šventovėse. Kodėl Marija traukianti juos, paaiškino remdamasis savo, kaip vyskupo, herbu – jo simboliai padeda atpažinti Šventosios Dvasios veikimą Marijos gyvenime. „Juk Marija – Gailestingumo Motina, taikos ir ramybės Karalienė“, – sakė vysk. G. Grušas, pabrėždamas, jog norintys būti taikos žmonėmis turi turėti širdies ramybę. „Prašykime šios dovanos“, – sakė jis užbaigdamas pamokslą.

Šv. Mišių pabaigoje sveikinimo žodį tarusi ministrė R. Juknevičienė priminė, jog Kovo 11-oji tebuvo ilgo, nelengvo kelio pradžia, nors daug kam atrodė, jog ji iškart atneš laimingą ir sotų gyvenimą. Ministrė pacitavo LVK laišką Padėkos už laisvę metų proga ir pasidžiaugė švente Šiluvoje, leidžiančia geriau suprasti laiko tėkmę ir kiekvieno atsakomybę už tą jo atkarpą, kurią paskyrė Aukščiausiasis. R. Juknevičienė padėkojo Šiaulių vyskupui E. Bartuliui ir pasveikino naujajį ordinarą G. Grušą, palinkėjo visiems kartu saugoti nepriklausomybę ir laisvę. Lietuvos kariuomenės vadas A. Pocius įkvepiančiu ankstesnių laisvės kovotojų pavyzdžiu ir valia pažadėjo ir toliau ginti Tėvynės laisvę.

„Šiandien širdis džiaugiasi – Viešpats yra istorijos valdovas. Ne melui, ne priešpandai priklauso paskutinis žodis – jį taria Viešpats“, – prieš ganytojiškąjį palaiminimą sakė arkiv. S. Tamkevičius, dėkodamas visiems pamaldų dalyviams ir prisimindamas išbandymus Šiluvai ir jos piligrimams slogiuoju sovietmečiu.

Tądien Šiluvoje piligrimų sielovadai tarnavo Jonavos dekanato kunigai. Jie klausė išpažinčių, taip pat aukėjo kitas tos dienos šv. Mišias. Jose prašyta taikos ir ramybės pasauliui, dėkota Dievo Motinai už jos globą. Giedojo Šiluvos ir Jonavos

Pašventinta nauja koplyčia

Rugsėjo 19 d. per du tūkstančius piligrimų iš visos Lietuvos ir svetur *Pilnų namų* bendruomenės kvietimu atvyko į džiugią šventę – naujos Dievo Gailestingumo koplyčios pašventinimo iškilmes.

Senoji koplytėlė jau seniai nesutalpindavo sekmadieniais į Panarą (Varėnos r.) atvažiuojančiųjų kartu su *Pilnų namų* bendruomene švęsti Viešpaties dienos piligrimų. 2009 m. birželio 15 d. pradėtos statyti naujos graakščios koplyčios sienos kilo taip sparčiai, lyg ne žmonių rankomis statomos: liepos 4 d. pašventintas kertinis akmuo, spalio 25 d. pašventinti trys iš Lenkijos atkeliavę varpai, o tų pačių metų gruodžio 24 d. paaukotos pirmosios šv. Mišios.

Naujosios Dievo Gailestingumo koplyčios pašventinimo iškilmes pradėtos šv. Mišiomis, kurių koncelebracijai vadovavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Šv. Mišias taip pat aukėjo Vilkaviškio vyskupijos generalvikaras kun. Gintautas Kuliešius, Vilkaviškio vyskupijos kancleris kun. Žydrūnas Kulpys, *Pilnų namų* bendruomenės steigėjas kun. Valerijus Rudzinskas, Liškiavos parapijos klebonas kan. Valius Zubavičius, Šventėžerio parapijos klebonas Jonas Cikana, Kauno Šv. Antano parapijos rezidentas kun. Vitas Kaknevičius, liturginėms apeigoms vadovavo kan. Mindaugas Puidokas, išpažinčių klausė Vievio parapijos vikaras kun. Donatas Šukys ir *Pilnų namų* bendruomenės rezidentas kun. Ježys Dambrovski.

Šv. Mišių pradžioje visus pasveikinęs *Pilnų namų* bendruomenės steigėjas ir naujosios koplyčios rektorius kun. Valerijus Rudzinskas sakė: „Šiandien susirinkome ypatingai iškilmei: Jo Ekscelencija Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila konsekruos šiuos, tiek *Pilnų namų* bendruomenės reikmėms skirtus, tiek visos Lietuvos ir net tikinčiųjų iš užsienio traukos objektu tapusius Maldos namus – Dievo Gailestingumo koplyčią. Kiekviena šven-

tové – tai Viešpaties malonės erdvė, kurion įžengę pasitraukiame iš kasdienės apsupties. Nuo gilios senovės, ypač bizantiškoje teologinėje mintyje vyrauja supratimas, kad maldai ir sakramentams skirta šventovė, įrengta pagal tradiciškai nusistovėjusią liturginę bei meninę tvarką, tampa sakralia erdve, langu į Dangaus Karalystę. Todėl susirinkę šventovėje atitrūkstame nuo kasdienybės ir, tikėjimo malonės vedami, leidžiame Dievo Gailestingumui, kurio Vardas – Jėzus, veikti mūsų gyvenime: gaivinti sakramentais, laiminti, šventinti, lydėti malone, atgimti, perkeisti gyvenimą.“

Kunigas Valerijus pabrėždamas, kad šios koplyčios atsiradimas – aktualus atliepas į pastarųjų, o ir būsimųjų laikų problemas, nes žmonijai labiau už viską reikia Dievo Gailestingumo, dėkojo *Pilnų namų* bendruomenės moderatoriumi broliui Laimonui Mituzui, dirbusiam drauge su architektu Mindaugu Jamantu ir vykduosiam pagrindinius koplyčios statymo darbus, bei projektų vadovei Rūtai Jakubonienei. Koplyčios rektorius kun. V. Rudzinskas taip pat dėkojo daugybei bendruomenę lankančių piligrimų už maldas ir aukas koplyčios statymo bei įrangos darbams.

Vyskupui R. Norvilai kun. Valerijus Rudzinskas perdavė atskaitą apie koplyčios statybos darbų eigą, o „Dzūkijos statybos“ vadovas Julius Žukas įteikė simbolinį koplyčios raktą. Po to pradėtos koplyčios bei altoriaus pašventinimo apeigos: vyskupas pašventino vandenį, kuriuo buvo pašlakstyti šv. Mišių dalyviai, altorius ir sakykla. Po Žodžio liturgijos sugiedojus Visų Šventųjų litanią ir vyskupui sukalbėjus pašventinimo maldą, šv. Krizma pateptas ir pašmilkintas altorius bei koplyčios sienos. Po šmilkymo pasirengta Eucharistijos liturgijai. Šv. Mišių pabaigoje, po šventosios Komunijos, pašventintas naujasis koplyčios tabernakulis.

Vyskupas Rimantas Norvila per pamokslą kalbėjo apie beribį Dievo gailestingumą, kurio ištikimybės ženklų

Šv. apaštalo Jokūbo parapijų bei Panoterių jaunimo, „Margirio“ ir „Draugystės“ chorai. Vakaro šv. Mišias už Lietuvos politikus, valdininkus, verslininkus, darbininkus, žemdirbius ir žiniasklaidos darbuotojus aukojų arkiv. S. Tamkevičius.

Vienuolių ir katalikiškųjų bendruomenių diena

Rugsėjo 9-ąją Šiluvoje buvo švenčiama Vienuolių ir katalikiškųjų bendruomenių diena. Dievui pašvęstojo gyvenimo institutų nariai, katalikiškosios institucijos, bendruomenės, draugijos, maldos grupės ir kiti piligrimai ypač gausiai dalyvavo aikštėje priešais baziliką vykusiame iškilmingoje, Kauno arkivyskupo metropolito Sigitu Tamkevičiaus vadovaujamoje Eucharistijos liturgijoje. Prieš jai prasidedant liturginę katechezę vedė Kauno jėzuitų namų vyresnysis, Kauno jėzuitų gimnazijos direktorius t. Aldonas Gudaitis SJ. Remdamasis kardinolo Carlo Martini įžvalgomis, jis pasidalijo kiekvienam Šiluvos piligrimui aktualiomis mintimis, kaip kaskart naujai išgyventi šv. Mišias.

Eucharistijos liturgijos pradžioje arkiv. S. Tamkevičius pasveikino Vilkaviškio vyskupą Rimantą Norvilą, Telšių vyskupą Joną Borutą SJ (į Šiluvą atsivežusį ir visą Telšių kunigų seminariją), kitus celebruojančius dvasininkus, katalikiškąsias bendruomenes, vienuolių kongregacijas. Liturgijoje dalyvavo Jėzaus draugijos, marijonų, Šv. Jono, Šv. Jono Bosko saleziečių atstovai, Šv. Pranciškaus mažesnieji broliai, broliai kapucinai, Tiberiados bendruomenės broliai, *Pilnų namų* bendruomenės nariai. Ypač gausiai į Šiluvą atvyko seserys vienuolės – pranciškonės, kazimierietės, benediktinės, eucharistietės, vargdienių seserys, elzbietietės, apvaizdietės, Krikščionių pagalbos dukterys ir kt. – beveik iš dvidešimties vienuolinių kongregacijų. Kviesdamas šiose šv. Mišiose melsti vienuolijoms ir katalikiškosioms bendruomenėms malonės liudyti gyvą ir tvirtą tikėjimą, arkiv. S. Tamkevičius, be šių intencijų, paprašė seseris vienuoles ypač melstis už kunigus, labai reikalingus Dievo pagalbos ir dvasinio pastiprinimo.

Pamokslą sakęs vysk. R. Norvila jo pradžioje atkreipė dėmesį į Evangelijos žodžius: „Kur du ar trys susirinkę mano vardu, ten ir aš esu tarp jų“ (Mt 18, 20) – paraginimą melstis bei padrašinimą veikti jo vardu. Tai, pasak ganytojo, svarbu ir mažesnėms bendruomenėms, ir imantis didesnių Bažnyčios sielovados darbų, ir pašvęstojo gyvenimo nariams. Buvo primintas Jėzaus mokinių susitelkimas apie savo Mokytoją, pirmųjų krikščionių bendruomeniškumas. „Bendrystės jungtis yra Eucharistijos šventimas, kai Kristuje tampame viena Bažnyčia, viena Dievo tauta, viena bendruomenė“, – pabrėžė vysk. R. Norvila. Atkreiptas dėmesys, kokia didžiulė dovana Bažnyčiai yra dvasiniai pašaukimai ir koks milžiniškas vienuolių indėlis į pasaulio istoriją ir kultūrą.

Šv. Mišių pabaigoje arkiv. S. Tamkevičius nuoširdžiai dėkojo pašvęstojo gyvenimo nariams, ypač seserims vienuolėms. Pasak ganytojo, jos nepaprastai daug gero padarė Lietuvos Bažnyčiai – be jų tarnystės sovietmečiu šiandien nebūtų tokio tikėjimo. Padėkota ir visiems Bažnyčios institucijų darbuotojams, be kurių darbo šiandien neįsivaizduojama daugelis Bažnyčios sielovados sričių.

Rugsėjo 9-ąją piligrimų sielovadoje talkino Kauno I dekanato kunigai. 10 val. kun. A. Šidlausko MIC aukotose šv. Mišiose malda palydėta visa Kauno I dekanato bendruomenė. Vakaro šv. Mišiose buvo melsta pašaukimų. Liturgijai vadovavo arkiv. S. Tamkevičius SJ. Pamokslą pasakė Lietuvos ir Latvijos jėzuitų draugijos provincijolas t. Gintaras Vitkus SJ. Marijos valandas bazilikoje giedojo seserys pranciškonės, o Apsireiškimo koplyčioje buvo sugiedotas Akatistas. Pamaldose giedojo Kauno Šv. Juozapo (Vilijampolės) parapijos, Šiaulių Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos chorai, o pagrindinėje

Eucharistijos liturgijoje – jungtinis pašvęstojo gyvenimo narių choras, vadovaujamas Virginijos Reginos Mizgirytės LSSC.

Marijos bendruomenių diena

Rugsėjo 10-ąją, nors jau šiek tiek rudeniui padvelkusią dieną, į Šilinių atlaidus atvyko gausus Šiluvos Marijos draugijos, Gyvojo rožinio draugijos (ypač daug narių ji vienija Panevėžio vyskupijoje), Marijos legiono narių ir bičiulių būrys. Tačiau Šiluvoje buvo paminėtas ir *Marijos radijo* šeštasis gimtadienis. Jį drauge su kitais piligrimais šventė gausi šio radijo bendruomenė – vadovai, darbuotojai, laidų vedėjai, savanoriai, – o šio radijo bangomis ir visi jo klausytojai didesnėje Lietuvos dalyje. Atvykusieji į Šiluvą piligrimai aikštėje priešais baziliką susirinko bendruomeniškai švęsti iškilmingos Eucharistijos liturgijos. Krikščioniškojo bendruomeniškumo temai buvo skirta ir tos dienos liturginė katechezė, parengusi šv. Mišioms. Ją vedęs kun. Artūras Kazlauskas atkreipė dėmesį į sukūrimo istoriją Pradžios knygoje ir pabrėžė, jog Dievas, pats būdamas Asmenų – Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios – bendrystė, ir žmogų sukūrė kaip bendrystės reikalingą ir jos trokštantį asmenį.

Iškilmingai Eucharistijos liturgijai, kurioje melsta, kad Marijos bendruomenės ištikimai liudytų Dievo meilę ir gailėstingumą, vadovavo Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius, pamokslą pasakė Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas. „Šiluva atlaidų metu tampa mūsų tikėjimo Betliejumi“, – sakė vysk. J. Ivanauskas, atkreipdamas dėmesį, jog visi įvykiai Marijos gyvenime veda į svarbiausią įvykį ir iš jo išplaukia – tai Jėzaus Gimimas Betliejuje. Marija yra Dievo Motina, gr. *Theotokos*, Dievo Sūnaus Gimdytoja. Per Sūnaus prisiimtą žmogiškąjį trapumą Šventosios Dvasios veikimu ir mes tampame Dievo vaikai, taip pat galintys šaukti: „Aba, Tėve!“ (*Gal 4, 1–7*). Po savo kryžiumi Jėzus mums paliko Mariją kaip Bažnyčios, visų mūsų, dvasinę Motiną, labai artimą kiekvienam per visus laikus, visomis aplinkybėmis – taip pat ir čia, Šiluvoje. Ji nuolat moko gyvo santykio su gyvuojančiu Dievu – yra gyvo tikėjimo mokytoja.

Užbaigdamas liturgiją arkiv. S. Tamkevičius dėkojo vysk. J. Ivanauskui, Telšių vysk. Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektoriui kan. Juozui Ačiui, į Šiluvą atvežusiam parengiamojo kurso auklėtinius, ypač gausiai kasdien atlaiduose tarnaujantiems kunigams, giedojusiam Gargždų parapijos chorui, Marijos bendruomenėms, taip pat nepaprastai išaugusiai *Marijos radijo* šeimai. Visiems, taip pat kartu besimeldusiems šio radijo klausytojams, vyskupai suteikė ganytojiškąjį palaiminimą.

Iškart po šv. Mišių vyko nuotaikingas *Marijos radijo* prisistatymas, Šiluvos piligrimų dėmesį iškart patraukęs suskambusiais, daugumai klausytojų gerai pažįstamais pamėgtų laidų šaukiniais. Pasak kalbėjusios *Marijos radijo* valdybos pirmininkės Egidijos Vaicekauskienės, mintis apie šio radijo įsteigimą gimė Šiluvoje, o ją savo lėšomis parėmė jau 22 metus veikiantis Italijos *Marijos radijas*. „Linkiu augti ir plėstis, ir rasti būdų, kaip dar įtaigiau prakalbėti į Lietuvos žmonių širdis“, – sakė žodį taręs arkiv. S. Tamkevičius, paraginęs visus remti šį vien aukomis, kaip ir visame pasaulyje, gyvuojantį radiją. Programų direktorius kun. Kęstutis Kėvalas dėkojo arkivyskupui už dvasinę tėvystę ir šio radijo globą. Buvo paminėta radijo steigimo pradžia, kun. Oskaro Petro Volskio pastangos žengiant pirmuosius žingsnius ir vėliau jį plečiant. Pristatymą vedė ir laidų vedėjas dr. Birutė Obelenienė, kun. Virginijų Veprauska, Birutė Žemaitytė, Liutaurą Serapiną kalbinę radijo darbuotojai Sigita Purytė ir Andrius Sakalauskas sakė, jog per 30 šio radijo laidų yra rengiamos be atlygio dirbančių savanorių – tiek pasauliečių, tiek kunigų. Už *Marijos radijo* šeimą,

yra *Pilnų namų* bendruomenė, vis gausėjantis jos bičiulių būrys ir jų dvasinis augimas, kiekvieno širdyje esantis maldos ir pilnatvės troškulys. Apie tai, kaip Dievas nusižemino ir buvo su *Pilnų namų* bendruomene mažame tvartelyje, kur keletą metų aukotos šv. Mišios. Vyskupas džiaugėsi, kad jauki ir šviesi naujoji bendruomenės koplyčia bus pripildyta nuolatinės brolių maldos, o sekmadieniais turbūt vargiai besutalpins ją lankančius piligrimus, kad kiekvienas brolis ir sesuo šioje koplyčioje bus Dievo laukiamas, mylimas ir išklausytas. Remdamasis šv. Pauliaus žodžiais iš Laiško efeziečiams, ganytojas pabrėžė, kad ši Dievo Gailėstingumo šventovė, šiandien sausakimša žmonių, rodo, jog mes esame tikrai nei ateiviai, nei svetimi, bet Dievo namiškiai, kurie šiandien su nuoširdžia padėka atsidėkojame už šią gautą malonę.

Šv. Mišiose giedojo Vilkaviškio vyskupijos krikščioniškosios kultūros centro Česlovo Sasnausko choras (vadovas maestro Mindaugas Radzevičius).

Pasibaigus šv. Mišioms sveikinimo ir padėkos žodį tarė *Pilnų namų* bendruomenės broliai, *Pilnų namų* bendruomenės Dievo Gailėstingumo maldos grupės, prie bendruomenės veikiančios Palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio draugijos bei Lietuvos Tūkstantmečio maldos grupės atstovai, bendruomenei įsipareigoję savanoriai, piligrimai iš Mažeikių ir Telšių, Utenos ir Molėtų, Lietuvos šventojo Kazimiero ordino, Lietuvos Armėnų bendruomenės ir Bažnyčios atstovai, Lietuvos lenkai iš Vilniaus, piligrimai iš Vilniaus, Kauno, Alytaus, Akmenės, Panevėžio.

Iškart po sveikinimų surengtos vidinio išlaisvinimo pamaldos, kurioms vadovavo kun. Donatas Šukys, asmeniškai už žmones meldėsi *Pilnų namų* bendruomenės kunigai ir broliai. Vėliau bendrauta ir vaišintasi bendroje agapėje. Šventinę nuotaiką palaikė Varėnos kultūros centro ansamblis „Grūda“.

–vm–

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Rugsėjo 8 d. Vilniaus arkivyskupijos kurijoje vyko kas mėnesį rengiamas arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis susirinkimą pradėjo malda, pranešė, jog Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis šiuo metu dalyvauja Romoje vykstančiame seminare per šiuos metus įšventintiems vyskupams. Jame aptariami vyskupams aktualiausi sielovados ir kanonų teisės klausimai. Vyskupas Arūnas Poniškaitis, grįžęs iš Romos, tęs parapijų vizitaciją, norėdamas susipažinti su kunigų ir bendruomenių gyvenimo aktualijomis. Kardinolas prisiminė vasarą vykusias Lietuvos jaunimo dienas, daugeliui jaunų žmonių padariusias neišdildomą įspūdį. Popiežius jau ragina rengtis Pasaulinėms jaunimo dienoms, kurios rugpjūtį vyks Ispanijoje. Jaunimas atviras dideliems dalykams. Lietuvos Jaunimo pastoracijos centro direktorė Margarita Vyskupaitienė dėkojo visiems dvasininkams, dalyvavusiems Jaunimo dienų renginiuose, ir Vilniaus arkivyskupijos kancleriui perdavė laiškus, kuriuos jaunuoliai Panevėžyje per Lietuvos jaunimo dienas rašė Vilniaus krašto kunigams.

Nors ir baigėsi Kunigų metai, kardinolas ragino tęsti parapijose, bendruomenėse maldų už kunigus tradiciją. Ganytojas prisiminė, jog lankydamas parapijas visada kviečia žmones maldomis, nuoširdžia pagalba ir dėmesiu palaikyti kunigus, kad būtų kuriama bendruomeniška aplinka. Jaunuolius į dvasinį gyvenimą ir kunigišką tarnystę paprastai patraukia tinkamas kunigo pavyzdys, geras žodis, draugiškas santykis, autentiškas veiklaus tikėjimo liudijimas. Svarbu, kad kunigai parapijose nesijaustų vieniši, būtų kuriama bendrystės dvasia, vieni kitiems teiktų brolišką pagalbą. Ganytojas dėkojo tiems, kurie geranoriškai priėmė perkėlimus. Parapijų vadovų pakeitimai vyksta atsižvelgiant į septynerių metų

nuo rugsėjo 20 d. pradedančią naująjį sezoną, melstasi visai Lietuvai transliuota rožinio malda, vadovaujama kun. K. Kėvalo.

Tą dieną atlaiduose talkino Kauno II dekanato kunigai. 10 val. šv. Mišiose bazilikoje buvo meldžiamasi už Kauno II dekanato bendruomenę.

Šeimų ir jaunimo diena

Rugsėjo 11-ąją padėkoti Dievui už dovaną laisviems kurti savo gyvenimą, auginti vaikus, mokytis, studijuoti, bręsti Bažnyčios ir Tėvynės vaikais į Šiluvą susirinko daug žmonių iš įvairių Lietuvos vietų. Piligrimų jūroje išsiskyrė daugybė šeimų su vaikais, čia atvyko Kauno sveikatos mokslų universiteto, septynių Kauno katalikiškųjų gimnazijų ir mokyklų bendruomenių nariai, arkivyskupijos šeimos centrų darbuotojai. Plojimais buvo pasveikinti Suvalkų, Punsko ir kt. kraštų piligrimai, Kėdainių dekanato kunigai, valdžios atstovai. Pėsčiomis nuo Dubysos atkeliavo 150 Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centro bendruomenės narių. Pavaikare Šiluvą pasiekė beveik 500 jaunųjų piligrimų, 11 val. pradėję 18 km kelionę pėsčiomis nuo Raseinių bažnyčios. Ši jaunimo žygį, pavadintą „Kur Viešpaties Dvasia, ten ir laisvė“ (2 Kor 3, 17), surengė Kauno arkivyskupijos jaunimo centras. Jame dalyvavo ne tik šios arkivyskupijos jaunimas, bet ir studentai bei moksleiviai iš Kretingos, Garliavos, Panevėžio, Biržų, Pakutuvėnų ir kt. Žygiui vadovavo kun. Antanas Blužas OFM, sesuo benediktinė Jokūba.

Liturginę katechezę sakralioje aikštėje vedė Vilniaus arkikatedros bazilikos administratorius kun. Robertas Šalaševičius. Jis atkreipė dėmesį į du šv. Mišių aspektus: Dievo žodžio šviesą, kurioje suprantame, kas Dievui yra vertinga, ir galime patys po truputį mokytis žvelgti Dievo akimis; ir paties Jėzaus atėjimą per Mišias į mūsų gyvenimą. „Šiandien melsimės už šeimas, nes ieškome šviesos ir įkvėpimo, kad šventai jose gyventume, Dievo šviesoje augtume, Jo malonės padedami įveiktume sunkumus“, – sakė kun. R. Šalaševičius, primindamas šeimoms Santuokos priesaiką, kuri yra ne gražias emocijas keliantys žodžiai, bet rimtas vyro ir moters apsisprendimas kartu eiti į išganymą, ne laisvės apribojimas, bet laisvas išipareigojimas būti kartu ir vienas kitą gerbti, padėti vienas kitam, kad su nauja jėga kiekviename spindėtų Dievo paveikslas ir panašumas.

„Esame kaip didelė šeima. Pajuskime vienybės jėgą! Šventė Šiluvoje rodo, kad Lietuva myli Dievą: mūsų yra ne vienetai – tūkstančiai. Vienykimės Kristaus aukoje, kad Viešpats būtų maloningas Lietuvai. Jis padovanojo laisvę, kad savo rankomis ir prakaitu kurtume Tėvynės ateitį“, – sakė iškilmingą Eucharistijos liturgiją pradėdamas ir gausią piligrimų minią sveikindamas Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Drauge su juo Eucharistiją už sužadėtinius, šeimas, vaikus ir jaunimą šventė vysk. Jonas Ivanauskas, kiti dvasininkai. Giedojo Kauno Šv. arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčios kamerinis choras „Te Deum“.

„Atkeliavome į Šiluvą, atsinešdami čia ne tik savo rūpesčius ir džiaugsmus, bet ir savo kasdienybę. Atkeliavome ne kaip atskiri žmonės: esame viena šeima, tikri broliai ir seserys. Į Marijos širdį ir rankas atsinešėme daug rūpesčių ir klausimų. <...> Svarbiausias klausimas, kuris mus vienija, yra tarsi šaltinis, iš kurio kyla visa, kas svarbu krikščionims: kas yra Jėzus Kristus?“ – sakė pamokslą pradėdamas vysk. J. Ivanauskas. Jis atkreipė dėmesį į du šio klausimo aspektus, užrašytus Dievo žodyje: „Kuo mane žmonės laiko? <...> O jūs kuo mane laikote?“ (plg. Mk 8, 27–29). Pasak ganytojo, į šį klausimą, kuris išreiškia pirmiausia ieškojimą, mes turime atsakyti savo gyvenimu.

Toliau liturgijos metu sutuoktiniai buvo pakviesti atnaujinti Santuokos sakramento pažadus. Eucharistijos pabaigoje arkiv. S. Tamkevičius nuoširdžiai dėkojo broliams kunigams, visiems piligrimams, Kėdainių krašto tikintiesiems, lenkų piligrimams, švietimo institucijų bendruomenėms, kasmet atleidams altorių ir sakraliąją aikštę Šiluvoje papuošiančiam Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centrui, taip pat šeimos centrams už didžiulį darbą stiprinant ir palaikant ne tik Bažnyčios, bet ir valstybės pagrindą – šeimas. Arkivyskupas padėkojo tautodailininkui Jonui Dzvėgai, sukūrusiam ažuolinę kompoziciją „Marijos apsiareiškimas Šiluvoje piemenėliams“, kurią, pastatytą ant kalnelio prie Apsireiškimo koplyčios, vėliau pašventino.

Po šv. Mišių Kauno arkivyskupijos bei I dekanato šeimos centrai pakvietė šeimas dar pabūti drauge – pasistiprinti suneštinėmis vaišėmis ir grupelėse pasiklausti joanitų brolių Jono ir Pranciškaus, kunigų A. Vaitkevičiaus, R. Šalaševičiaus, R. Gurkšnio SJ mokymų, Dievo Motinos bei Kanos šeimų bendruomenių pasidalijimų. Vaikai buvo kviečiami dalyvauti jiems skirtoje programoje mokyklos stadione. Tądien piligrimams, kurie gausiai rikiavosi prie klausyklų, patarnavo Kėdainių dekanato kunigai. Šv. Mišiose kitu laiku buvo meldžiamasi už priėmusius šimet įkrikščioninimo ir Santuokos sakramentus, dėkojama Dievui už Santuokos sakramentu teikiamas malones ir vaisius, už Kėdainių krašto žmones.

Vakare aikštėje šv. Mišiose buvo prašoma malonės jauniems žmonėms atpažinti savo pašaukimą. Jose dalyvavo ir jaunimo piligriminio žygio iš Raseinių dalyviai, giedojo jungtinis Kauno I dekanato choras. „Dėkokime Dievui, kad gimėte laisvoje Lietuvoje“, – sakė jaunimą šiltai sveikinęs ir liturgijai vadovavęs arkiv. S. Tamkevičius. Ganytojas jaunimui kalbėjo apie atgailą – be jos negali būti tikro žmogaus ir tautos išsilaisvinimo. „Mielas jaunime, būk drąsus plaukti prieš srovę. Turėk drąsos keisti gyvenimą“, – sakė ganytojas. 20 val. sakralioje aikštėje parodyta roko opera „Prisikėlęs“.

Padėkos už laisvę šventė

Rugsėjo 12-ąją, vasariškai saulėtą ir šiltą sekmadienį, Padėkos už laisvę šventę Šiluvoje, minint Lietuvos Nepriklausomybės 20-metį, šventė tūkstančiai piligrimų. Jie tą dieną, panašiai kaip 2008-aisiais švenčiant Švč. M. Marijos apsiareiškimo 400 metų jubiliejų, ypač gausiai užpildė sakraliąją aikštę ir jos prieigas dar gerokai prieš pagrindinę Eucharistijos liturgiją, kuriai vadovavo Lietuvos vyskupas. Iki šios iškilmingos liturgijos laisvės mintimi ir jos intencijomis – prašant Dievo malonės kaip dovana priimti gyvenimą, dėkojant už atpirkimą ir maldaujant dvasinio atsinaujinimo Tėvynei – buvo meldžiamasi nuo ryto Kauno I dekanato kunigų aukotose šv. Mišiose. 10 val. bazilikoje joms vadovavęs prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS pamoksle tautos dvasinį atsinaujinimą susiejo su krikščionio ištikimybe Kristui ir dangiškajai Motinai, su ištikimybe savo tautai, moralinėms vertybėms. Kaip krikščioniškai suprasti laisvę, liturginėje katechezėje prieš pagrindines iškilmes aptarė kun. Kęstutis Kėvalas. Jis priminė izraelitų išlaisvinimą iš Egipto nelaisvės ir šį Dievo stebuklą prilygino be ginklų sugrąžintai Lietuvos laisvei; betgi mes, taip pat kaip izraelitai, tebegyvename pavojuje atkristi į nelaisvę, pasiduodami moralinei netvarkai. „Krikščioniška laisvės prasmė – priklausyti Kristui“, – sakė kun. K. Kėvalas, pabrėždamas, jog juo stipresnė ši priklausomybė, juo tikresnė laisvė, juo didesnė joje besiskleidžianti meilė artimui.

12 val. prie altoriaus aikštėje priešais baziliką prasidėjo iškilminga Eucharistijos liturgija. Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius jos pradžioje

rotacijos principą tam, kad rastųsi naujos veiklos. Vyskupas atsižvelgia į parapijų poreikius, kunigo gabumus, patirtį. Svarbu, kad į naują parapiją atvykęs kunigas susipažintų su žmonėmis, geranoriškai bendrautų. Vizituojančiam parapijas ganytojui labai smagu, kai klebonas asmeniškai vardais pažįsta parapijiečius, žino, kaip kas gyvena, drauge aplanko ligonius ir senelius. Į žmones eiti ragina ir popiežius, nes svarbu, kad dvasininko žodis pasiektų ir tuos, kurie nelanko bažnyčios. Kardinolas kvietė uoliai rūpintis katecheze, visokeriopai palaikyti uolius katechetus, atnaujinti ir atjauninti jų gretas. Darbas su jaunimu ne visada duoda laukiamų rezultatų, bet verta jį tęsti, nes taip daugeliui jaunų žmonių parodomas Kristus, atveriamas Bažnyčia.

Kardinolas priminė Bažnyčios misiją įvairiose parapijose per *Caritas* struktūras rūpintis vargstančiais. Taip parodoma artimo meilė ir solidarumas. Į Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* atvykę Europos *Caritas* atstovai dalijosi patirtimi taikant slaugos namie tarnystės principus. Šioje srityje remiamasi specializuota profesionalia pagalba ir savanoriais. Svečias iš Rumunijos A. Martonas, vienos Rumunijos vyskupijos *Caritas* vadovas, sakė, kad šioje tarnystėje svarbu tęstinumas ir specialių įgūdžių perteikimas ligonių šeimų nariams, taip pat savivaldybių, medicinos specialistų ir savanorių bendradarbiavimo ugdymas. Parapijose reikia iš pradžių surasti kuo daugiau savanorių tokiai misijai. Vilniaus arkivyskupijoje planuojama paliatyviosios slaugos plėtra, statomas šios srities centras.

Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. Žydrūnas Vabuolas informavo, kad ši būsimų dvasininkų ugdymo įstaiga mokslo metus pradėjo ugdydama 24 seminaristus ir vieną svečią iš unitų bendruomenės. Klierikams dėstys 31 dėstytojas. Rektorius dėkojo kunigams už galimybę klierikams atlikti pastoracinę praktiką įvairiose parapijose ir įgyti tarnystės įgūdžių.

Kardinolas dėkojo kunigams už įvairius darbus parapijose, kvietė pirmąjį mėnesio trečiadienį iš anksto skirti kas mėnesį rengiamam vyskupijos kunigų susirinkimui. Tai nuolatinio ugdymo laikas, kai galima išmokyti ko nors nauja, tarpusavyje pabendrauti.

-ksb-

Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas

Rugsėjo 14 d., per Kryžiaus išaukštini- mo iškilmę, Vilkaviškio vyskupijos kuri- jos kvietimu vyskupijos kunigai rinkosi Marijampolėje, Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centre, į nuolatinio ug- dymo kursų, vyskupijoje vadinamus kunigų susirinkimais. Susitikimas pra- sidėjo bendra malda, Valandų liturgi- ja – Dienine.

Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijos provincijolas kun. Gintaras Vitkus SJ perskaitė pranešimą tema „Ugdymas, kuris leidžia tapti visaverčiams“, ap- žvelgdamas katalikiškųjų švietimo įstaigų padėtį Lietuvoje bei mokytojo vaidmenį ugdant asmens vertybines nuostatas. Prelegentas paminėjo, kad katalikiškosios švietimo įstaigos Lie- tuvoje sudaro 1 proc. visų ugdymo įstaigų, tačiau Lietuvoje net 12 proc. gyventojų norėtų savo vaikus leisti į katalikiškąsias švietimo įstaigas – bet ne dėl gilesnio religijos suvokimo, o dėl akademinio ir vertybinio orienta- vimo. Gyvenimas ir tikėjimas daugeliui neturi nieko bendra. Įtakos gali turėti ir tai, kad katalikiškųjų mokyklų abitu- rientų pasiekimai yra geresni. Bet ran- dasi nemažai šeimų, kurioms svarbu, kad jų vaikas mokytųsi katalikiškoje mokykloje būtent dėl religinio aspek- to. Paminėtas ir Belgijos pavyzdys, kur šiuo metu Bažnyčia išgyvena krizę. Akcentuota, kad net 75 proc. mokyklų yra katalikiškos, tačiau Bažnyčia puola- ma labai smarkiai. Apibendrinamas pirmąją dalį, kun. G. Vitkus SJ sakė: „Ugdymas katalikiškosiame švietimo įstaigose turėtų padėti mokiniui tapti visaverčiam ir galinčiam drąsiai įsi- traukti į politinį, visuomeninį, kultūrinį

pasveikino visus atvykusius į Šiluvą švęsti Lietuvos Nepriklausomybės jubi- liejaus, dėkoti Viešpačiui už laisvę įsipareigojant atsakingai jos sąlygomis kurti Tėvynės ateitį. Ganytojas pasveikino į iškilmes atvykusius Apaštalų Sosto nun- cijų arkivyskupą Luigi Bonazzi, Vilniaus arkivyskupą kardinolą Audrį Juozą Bačkį, Panevėžio vyskupą emeritą Juozą Preikšą, Šiaulių vyskupą Eugenijų Bartulį, Kaišiadorių vyskupą Juozą Matulaitį, Vilkaviškio vyskupą Rimantą Norvilą, Vilkaviškio vyskupą emeritą Juozą Žemaitį MIC, Telšių vyskupą Joną Borutą SJ, Kauno arkivyskupijos augziliarą vyskupą Joną Ivanauską, taip pat kitus garbingus svečius – LR Ministrą Pirmininką Andrių Kubilių, ES Parla- mento narį prof. Vytautą Landsbergį, LR Seimo narius, Kauno miesto merą Andrių Kupčinską, Raseinių merą Petrą Vežbavičių, Šiluvos seniūną Vygaudą Šeimį ir kitus valdžios žmones, visus gausius piligrimus, į Šiluvą suvažiuvu- sius iš įvairių Lietuvos vietų.

„Dėkoju Viešpačiui, kad šiandien čia, kai švenčiame Švč. M. Marijos Gimimo aštuondienio sekmadienį, galiu vienytis su jumis malda ir padėkai Šiluvoje, kur yra gyvas tautinis ir religinis atminimas“, – sakė visus lietuviškai svei- kindamas ir Šventojo Tėvo Benedikto XVI palaiminimą perduodamas apaš- tališkasis nuncijus arkiv. L. Bonazzi. Savo žodyje jis pakvietė įsiklausyti į du Šiluvos Marijos motiniškus patarimus: pirma, laisvės šaltinis yra jos parodytas Jėzus – „Avinėlis, kuris naikina pasaulio blogį“; antra, „kad būtum laisvas, mylėk savo tėvynę Lietuvą“; tam reikia savąjį „aš“ sujungti su „mes“, jaustis jos džiaugsmų ir nesėkmių dalyviais.

Eucharistiją celebravo vyskupai ir kunigai. Giedojo Kauno valstybinis choras, vadovaujamas prof. Petro Bingelio, solistai Rita Preikšaitė ir Liudas Mikalauskas. Pamokslą pasakė arkiv. S. Tamkevičius.

„Šiandien mūsų giesmės, mūsų maldos, mūsų iškilmingas šv. Mišių šventi- mas šioje aikštėje – visa skirta Jėzui Kristui pagarbinti ir pagerbti jo Motiną, nusilenkti Viešpačiui ir už tuos, kurie jo nepažįsta ar net nekenčia. Pagerb- dami Mariją šiomet dėkojame Dievui už Lietuvos laisvės dvidešimtmetį. Šis jubiliejus brangus kiekvienam doram lietuviui, net ir nepažįstančiam Jėzaus Kristaus, kaip prieš 400 metų jo nepažino daugelis mūsų tautiečių. Dėkojame Dievui už ilgai lauktą dovaną – Lietuvos laisvę“, – sakė arkiv. S. Tamkevičius. Pamoksle ganytojas kreipė mintis į Šiluvos Dievo Motiną, Laisvės Karalienę, užtarsią karštas maldas ir padėjusią išsaugoti viltį ir slogiausiaisiais sovietų lai- kais. Ji, būdama Ligonių Sveikata, galinti išgydyti ir nuo sunkiausios ligos – vilties trūkumo. „Čia, prie Šiluvos Marijos kojų, susigražinkime viltį – pra- šykime, kad ji padėtų išgyti nuo pesimizmo, desperacijos, kad būtume pilni optimizmo. Šią viltį parneškime į savo namus. Ši viltis leis mums gyventi, būti laimingiems, nebėgti iš tėvynės, kovoti su čia ir dabar esančiu blogiu ir kurti laisvos Lietuvos ateitį“, – užbaigdamas sakė arkivyskupas.

Baigiant švęsti Eucharistiją arkiv. S. Tamkevičius nuoširdžiai dėkojo nuncijui, vyskupams, broliams kunigams, diakonams, klierikams, piligrimų sielovadoje tądien tarnavusiems Kauno I dekanato kunigams; plovimais buvo palydėta pa- dėka chorui ir solistams, jauniems savanoriams, palaikantiems atlaidų tvarką ir rimtį. Ganytojas nuoširdžiai padėkojo Lietuvos televizijos ir radijo vadovams bei darbuotojams, *Marijos radijui*, kad už brangiąją laisvės dovaną drauge dėko- ti galėjo ir daugiau Lietuvos žmonių.

Kai vyskupai suteikė visiems ganytojiškąjį palaiminimą, Šiluvos aikštėje buvo pašventinti naujieji Rožinio Kančios slėpinių koplytstulpiai (aut. skulptorius

Czeslawas Dzwigajus). Vakare šv. Mišiose prašyta Dievo stiprinti visų atsakomybę už žmogų ir gyvybę. Liturgijai vadovavo arkiv. S. Tamkevičius. Pamokslą pasakė vysk. J. Ivanauskas. Giedojo Vadžgirių choras.

Policijos ir priešgaisrinės apsaugos darbuotojų diena

Rugsėjo 13-ąją švęsti Švč. M. Marijos Gimimo, dėkoti Viešpačiui už laisvą gyvenimą Tėvynėje atvyko Lietuvos policijos, valstybinės sienos apsaugos bei priešgaisrinės apsaugos darbuotojai. Už juos ir jų šeimas vyskupai, kunigai bei visi tos dienos piligrimai meldėsi pagrindinėje Eucharistijos liturgijoje, vidurdienei švęsdami ją sakralioje aikštėje. Gausiai dalyvavo ir Ukmergės krašto žmonės – šio dekanato kunigai, tikintieji, valdžios atstovai. Tą dieną katechezę vedęs Lietuvos policijos vyriausiasis kapelionas kun. Aušvydas Belickas sakė: „Jėzus Kristus yra Eucharistijos steigėjas, jos palaikytojas ir dalyvis. Jis kartu su mumis švenčia Išganymo slėpinius, teikia naują gyvybę, palaiko savo tiesą ir padeda mums pagal ją gyventi.“

Eucharistijos liturgijai vadovavęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, ją pradėdamas, sveikino Lietuvos policijos generalinį komisarą Vizgirdą Telyčėną, LR Vidaus reikalų viceministrus Algimantą Vakarainą ir Mindaugą Ladygą, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorių generolą Remigijų Baniulį, apskričių policijos ir priešgaisrinės apsaugos vadovus, Valstybinės sienos apsaugos tarnybos vadą Vainių Butiną, Valstybės saugumo, specialiųjų tyrimų bei finansinių nusikaltimų tyrimo pareigūnus, visus VRM statutinių įstaigų vadovus ir darbuotojus. Šv. Mišias drauge su arkivyskupu koncelebravo kun. A. Belickas, kun. Gintautas Kabašinskas, kiti dvasininkai, giedojo VRM vyrų choras „Sakalas“, grojo VRM reprezentacinis pučiamųjų instrumentų orkestras.

Per pamokslą arkiv. S. Tamkevičius atkreipė dėmesį, kokia brangi lietuviams, kaip ir pasaulio katalikams, yra Marijos šventė tryliktomis dienomis. „Laisvė iškovota be ginklų. Kad sugriuvo melo imperija, turime nusilenkti Dangui ir Dievo Motinai“, – sakė ganytojas, pabrėždamas, kokie svarbūs yra pareigūnai, šiandien pašaukti ginti laisvę ne nuo išorės priešų, bet nuo neatsakingų žmonių, ginti dorą žmogų, o nedorajam – statyti užkardas. Pasak ganytojo, Bažnyčia taip pat prisideda prie šios tarnystės – ji šimtmečiais kloja pagrindus žmonių sąžinei. „Be Dievo neįmanoma gerbti žmogaus“, – perspėta pamoksle, atkreipiant dėmesį, jog pagarba Dievui, Dekalogui reiškia ir pagarbą moralei tvarkai, valstybės įstatymams.

Užbaigiant Eucharistijos šventimą žodį taręs Lietuvos policijos generalinis komisaras V. Telyčėnas pasidžiaugė aktyviu Bažnyčios ir policijos bendradarbiavimu, sielovada besirūpinančiais kunigais, visų dalyvavusių pareigūnų vardu padėkojo už bendrą maldą Šiluvoje. Arkiv. S. Tamkevičius nuoširdžiai dėkojo broliams kunigams – ir aukojusiems šv. Mišias, ir tarnavusiems klausyklose, dėkojo chorui ir orkestrui (beje, paskui gražiai atlikusiems Lietuvos himną), visiems pareigūnams. Ganytojas taip pat kreipėsi į policijos darbuotojus prašydamas, kad jie rimtai rūpintųsi išnaikinti nelegalią prekybą alkoholiu, tiesiog nuodijantią Lietuvos žmones.

Piligrimams Atgailos sakramentą ir kitus patarnavimus tą dieną teikė Ukmergės dekanato kunigai. Jie taip pat aukojo šv. Mišias Apsireiškimo koplyčioje, bazilikoje, kviesdami piligrimus, be savų, asmeniškų intencijų, prašyti malonės gyventi teisų gyvenimą Dievo ir žmonių akyse, dėkoti už gailingumą malonę.

gyvenimą ir daryti įtaką, paremtą krikščioniškomis vertybėmis.“

Antroje dalyje prelegentas pabrėžė: norint kurti ne valstybinę katalikiškąją mokyklą, Lietuvoje sąlygos palankiausios visoje Europoje. Pranešėjas ragino pasinaudoti šia proga. Vėliau pasitelkdamas du autorius – Andre Fossion SJ ir Hannah Arendt – kun. G. Vitkus analizavo krizės teikiamą galimybę keistis ir keisti esamą situaciją, nes būtent krizinis periodas provokuoja žmogų prabusti, imtis iniciatyvos, padeda permąstyti ir susivokti, kokie yra mūsų išoriniai ir vidiniai iššūkiai ir kaip galime juos stiprinti. Paskutiniai susirinkimo akcentai buvo skirti rizikai, žmogiškajam skleidimuisi, Jėzaus žiniai, Dievo įvaizdžiui, atminties gaivinimui, supratimui, kad ne viskas yra mūsų galioje, aptarti. Prelegentas atsakė į klausimus.

Susirinkimas baigėsi bendrais pietumis, po kurių vyskupijos Kunigų taryba susitikimą tęsė darbiniam posėdyje.

-krb-

Paminklas Jonui Pauliui II

Rugsėjo 22 d. Kauno Santakoje, Jono Pauliaus II skverelyje, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius su miesto vadovais apžiūrėjo vietą ant kalnelio, kur numatoma statyti popiežiui Jonui Pauliui II paminklą, įamžinantį jo viešnagę Kaune, Santakos parke, 1993 m. rugsėjo 6 d. Būsiosios bronzinės skulptūros vietą apžiūrėjo ir paminklo autorius, žinomas lenkų skulptorius prof. Czeslawas Dzwigajus (Krokvos dailės akademija), sukūręs per 60 panašių paminklų pasaulyje. 2008 m. rudenį, minint Jono Pauliaus II viešnagės Lietuvoje 15-ąsias metines, šio skulptoriaus sukurtas paminklas Jonui Pauliui II buvo pastatytas ir pašventintas Šiluvos aikštėje.

-kait-

Šeimų apskritas stalas

Rugsėjo 8 dieną Šiaulių vyskupijos Šeimos centre įvyko „Šeimų apskrito

stalo“ diskusija, inicijuota Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos (NŠTA).

„Šeimų apskritas stalas“ – NŠTA projektas, pradėtas įgyvendinti šią vasarą. Nacionalinė šeimų ir tėvų asociacija yra nevyriausybinė organizacija, kurios pagrindinis tikslas – ginti šeimos instituciją Lietuvoje, vienyti šeimas ir tėvais bei vaikais besirūpinančius asmenis.

Diskusijoje dalyvavo NŠTA nariai: koordinatorė Edita Balsytė, tarybos nariai Darius Chmieliauskas ir Ramunė Jurkuvienė, asociacijos narys Mažvydas Alekna, taip pat Šiaulių vyskupijos šeimos centro darbuotojai bei savanoriai, labdaros ir paramos fondo „Vilties kalnas“ vadovės, Šiaulių universiteto atstovė.

Projektu „Šeimų apskritas stalas“ siekiama skatinti šeimas, gyvenančias įvairiuose Lietuvos regionuose, burtis, kurtis, stiprėti, taip pat skatinti aktyviai veikti šeimų interesams atstovaujančias organizacijas. Diskusijos šeimoms aktualiomis temomis jau surengtos Kaišiadoryse, Vilkaviškyje, Druskininkuose, Kretingoje.

Šiaulių vyskupijos šeimos centro darbuotojai bei labdaros ir paramos fondo „Vilties kalnas“ nariai pasidalijo problemomis, su kuriomis dažniausiai susiduria. Pasak Šeimos centro vadovės Editos Gulbinienės, viena skaudžiausių nūdienos aktualijų – žmogiškųjų santykių atšalimas, susvetimėjimas, pastebimas ne tik asocialiose šeimose. Jaunimo projektų koordinatorius Gediminas Krūmas akcentavo, kad dažnam žmogui didžiausias autoritetas – visuomenės nuomonė. „Vilties kalno“ fondo steigėja, tikybos mokytoja Regina Zabielenė taip pat išsakė mintį, jog žiniasklaidos formuojama visuomenės nuomonė daro neigiamą įtaką ir tikybos pamokose, tai ypač juntama diskutuojant apie Santuokos sakramentą su vyresniųjų klasių mokiniais.

Diskusijos dalyviai pripažino, kad viena aktualiausių problemų Lietuvoje – nesaugumo jausmas. „Mūsų valstybėje

Ligonijų ir medicinos darbuotojų diena

Rugšėjo 14 d., švenčiant Šventojo Kryžiaus Išaukštinimą, į Šilinių atlaidus atvyko gausus būrys medicinos darbuotojų – gydytojų, slaugytojų, ir įvairias negalias ir ligas kenčiančių žmonių prašyti Marijos, nuo seno Šiluvoje tituluojamos Ligonijų Sveikata, užtarimo. Atlaiduose dalyvavo Kauno medicinos universiteto klinikų, Raudonojo Kryžiaus ligoninės, Krikščioniškųjų gimdymo namų, kitų gydymo, sveikatos priežiūros įstaigų administracijos ir personalo atstovai, Maltos ordino, Lietuvos piligrimystės paramos ir labdaros fondo nariai. Atvyko Kaišiadorių vyskupijos ganytojas su būriu šios vyskupijos kunigų, Raseinių valdžios žmonių, šio dekanato tikinčiųjų, kunigų, šią dieną patarnavusių maldininkų sielovadai.

Liturginę katechezę aikštėje priešais baziliką vedė ir apie kančią krikščionio gyvenime kalbėjo Šiluvos parapijos klebonas kun. Erastas Murauskas. Pasak jo, kančia lydi kiekvieną žmogų, kad ir kokių jis būtų įsitikinimų ar tikėjimo. Krikščioniui kančia yra tai, kas atveria jam akis, leidžia geriau suprasti ir save, ir kitus – jei tik ji paaukojama Dievui, priimama kaip turinti prasmę, nėra žlugdanti ir naikinanti. „Tegul Viešpats pagydo mūsų vidų, kad išgytų ir mūsų išorė“, – kviesdamas piligrimus Loreto Dievo Motinos litanija pradėti Eucharistijos šventimą, linkėjo kun. Artūras Kazlauskas.

Vidudienį, kaip ir kasdien, prasidėjusiai iškilmingai Eucharistijos liturgijai už ligonius, gydytojus, slaugytojus ir visus medicinos darbuotojus vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo Kaišiadorių vyskupas Juozas Matulaitis, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, kelios dešimtys dvasininkų. Giedojo jungtinis choras, dirigavo Vita Vaitkevičienė. „Didžiai džiugu jus matyti visus taip gausiai susirinkusius. Tai rodo, kokia brangi mums ši diena“, – sakė vysk. J. Ivanauskas, pradėdamas pamokslą ir primindamas, jog kryžius ir kančia yra neatskiriama kiekvieno žemės keleivio dalis. Tik Kristaus kryžius – vienintelis kelias, pasak ganytojo, kai aplink tiek daug kančios, sudaužytų gyvenimų, apleistų, sugniuždytų, priklausomybių varginamų žmonių. Turime priimti savo gyvenimo kryžių, taip pat pagalbą – Dievo ir žmonių, turime galvoti, ar nesame kitų kančios priežastis. Ganytojas paragino dar giliau pažvelgti į Kristaus kančios slėpinį.

Užbaigdamas liturgiją ir dėkodamas jos dalyviams, arkiv. S. Tamkevičius taip pat tarė paguodos žodį sergantiesiems ir kenčiantiesiems. Ganytojas paragino juos aukoti savo kančias už tuos, kurie nepažįsta Dekalogo, sakydamas: „Jūs esate arčiausiai prie Viešpaties ir jo kryžiaus. Tai ir dovana, ir ženklas, kad Viešpats leidžia būti jo talkininkais gelbėjant pasaulį.“ Ligoniams vyskupai ir kunigai paskui suteikė asmeninį maldos palaiminimą. Vakare šv. Mišiose melstasi už siekiančius išsivaduoti iš priklausomybių ir už jų šeimas.

Kunigų diena

Rugšėjo 15-ąją Kunigų diena Šiluvoje užbaigtas Šilinių atlaidų aštuonandienis. Joje, be kitų maldininkų, kurie, kaip ir kasdien, neretai atvyksta į atlaidus ne tik pavieniui, bet ir organizuotai, dalyvavo per 100 dvasininkų, Jurbarko krašto valdžios atstovai. Sielovadinius patarnavimus teikė Jurbarko dekanato kunigai. Švęsdami šv. Mišias kunigai tą dieną ragino melstis už Jurbarko dekanato kunigus ir tikinčiuosius, prašyti malonių krikščioniškai gyventi ir ištikimai skelbti Evangeliją, dėkojo už Kunigystės sakramentą.

Gausiems iškilmingos Eucharistijos liturgijos dalyviams katechezę vedęs Kauno I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius priminė Ligonijų

patepimo sakramento dvasinę vertę. „Liga leidžia žmogui suprasti, kad gyvybė nėra jo nuosavybė. Bažnyčia, teikdama šį sakramentą, tęsia Jėzaus rūpinimąsi ligoniais“, – sakė mons. V. Grigaravičius, atkreipdamas dėmesį, jog Dievas taip teikia savo pagalbą, stiprina ir gelbėja.

Pradėdamas Eucharistijos šventimą už vyskopus, kunigus, klierikus ir jų ugdytojus, Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius pakvietė melstis, kad Viešpats laimintų visus Lietuvos kunigus, jų tarnystę ir į ją pakviestų daug jaunų žmonių. Koncelebravo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, atvykęs į Šiluvą su vyskupijos dvasininkais, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, per 80 kunigų. Giedojo Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. M. Marijai bažnyčios sumos choras.

Pamokslą pasakęs arkiv. S. Tamkevičius atkreipė dėmesį į Mariją, ištikimai stovėjusią po Sūnaus kryžiumi, ir tik vieną ten buvusį mokinį Joną – jam, visai Bažnyčiai ir visiems pasiryžusiems būti ištikimais Jėzaus misijos vykdytojais skirti Jėzaus žodžiai: „Štai tavo motina!“ (Jn 19, 27). Pamoksle ganytojas aptarė vieną kunigo tarnystės uždavinį – padėti žmonėms tapti laisviems, o laisvė neatskiriama nuo tiesos. Tiesa sunki, už ją tenka grumtis – net ir kunigams. Gyventi tiesoje ypač sunku posovietinių laikų žmonėms, tada neatlaikiusiems ir gyvenusiems dvilypi, veidmainišką gyvenimą. „Pagyti galima tik pradėjus gyventi tiesoje. Tam pašauktas ir kunigas – jo paties gyvenimas turi būti labai tiesus. Bažnyčiai padaroma labai didelė žaizda, jei kunigo gyvenime įsiviešpatauja melas“, – sakė arkivyskupas kreipdamas visų žvilgsnius į Mariją, kuri yra gyvenimo tiesoje pavyzdys.

Užbaigiant atlaidus arkiv. S. Tamkevičius taip pat pranešė džiugią žiną, kad 2013-aisiais Lietuvoje bus iškilmingai minimas Žemaičių krikšto 600 metų jubiliejus. Pasak ganytojo, dar okupacijos sąlygomis vykęs Lietuvos krikšto jubiliejaus paminėjimas buvo labai varžomas, tad ši šventė drauge bus ir visos Lietuvos krikšto užbaigimo deramas paminėjimas, todėl ją švęs ne tik Telšių vyskupija, bet ir visos Lietuvos tikintieji.

18 val. vakaro šv. Mišiose dėkota Dievui už malones, patirtas atlaidų metu. Giedojo Radviliškio jaunimo choras. Šilines savo pamoksle arkiv. S. Tamkevičius pavadino Šiluvos Marijos mokykla. Šv. Mišių pabaigoje arkiv. S. Tamkevičius nuoširdžiai padėkojo broliams kunigams, diakonams, seminaristams, Šiluvos parapijai, chorams, *Marijos radijui*, agapes rengusioms šeiminkėms, aukotojams, geradariams, prisidedantiems, kad Šiluva kasmet būtų gražesnė, visiems atlaidų dalyviams (jiems šiais metais buvo išdalyta 25 tūkst. komunikantų). 20-čiai talkinusių savanorių ganytojas įteikė albumus „Kauno arkivyskupijos bažnyčios“. Plojimais buvo pasveikinti studijas parengiamajame seminarijos kurse Šiluvoje pradėdantys šeši jaunuoliai, pakviesta juos lydėti malda. Pamaldos baigtos procesija su Švč. Sakramentu į Apsireiškimo koplyčią.

-kait-

Pilgriminis žygis Kryžių kalnas–Šiluva

Rugsėjo 3–5 d. Šiaulių vyskupija surengė tradicinį jaunimo pilgriminį žygį iš Kryžių kalno į Šiluvą. 65 kilometrų kelią žygeiviai įveikė per kelias dienas ir Šiluvą pasiekė rugsėjo 5-ąją, sekmadienį, prieš pietus. Kelyje piligrimai buvo kviečiami apmąstyti iš Dievo gautos laisvės dovaną ir tai, kaip visiems kartu toliau kurti laisvos ir atsakingos tautos istoriją. Mintis pilgriminiu žygiu sujungti dvi pasaulyje žinomas unikalias šventoves – Kryžių kalną ir Šiluvą – kilo

dar akivaizdūs karo prisiminimai, o su jais – nesaugumas, – kalbėjo Ramunė Jurkuvienė. – Mūsų santykiuose ryškus smurtas, jėgos demonstravimas arba noras įsitvirtinti įsisteikiant, pataikaujant.“ Pasak Gedimino Krūmo, „Nesu saugus visuomenėje, nes niekuo nepasitikiu, nesu saugus šeimoje, nes ji nestabili.“ Darius Chmieliauskas atkreipė dėmesį, kad šeimos vertybių nykimas kelia šaltį visuomenėje ir didina nepasitikėjimą ja.

Po intensyvios diskusijos NŠTA nariai pažadėjo šiauliečiams apsvastyti jų išsakytas problemas ir pasiūlyti būdų, kaip jas spręsti, per antrąjį susitikimą prie apskrito stalo. Pasak R. Jurkuvienės, dabar NŠTA rūpestis – kaip padaryti, kad kažkas po šių kalbų pajudėtų.

-lz-

Caritas projektas

Jau trylika metų Panevėžyje veikia vyskupijos Caritas Vaikų ir jaunuolių užimtumo centras, kurį lanko per 40 vaikų. Šis Caritas projektas pateko į VĮ HUMANA PEOPLE TO PEOPLE BALTIC socialinės partnerystės programą, ir liepos–rugpjūčio mėn. vaikams maitinti gautas finansavimas. Centro lankytojams pasiūlyta ne tik turtinga užimtumo programa, bet ir skanūs bei sotūs pietūs. Taip pat vaikai turėjo progos ir patys pasimokyti stalo servavimo, elgesio prie stalo. Kai kuriems ne taip greitai pavyko įvaldyti peilį, šakutę ar tinkamai naudotis kitais įrankiais. Vaikai noriai su projekto lėšomis įsigyta virtuvine technika smulkino daržoves, plakė kokteilius. Neblogai jiems sekėsi ir gaminti valgių: troškinius, sriubas, mišraines, pyragus ir kt. Džiugu, kad vaikai mokėsi pabaigti pradėtą darbą, prisiimti atsakomybę, dirbti komandoje. Daug nuoširdumo, meilės, kantrybės ir išmonės šiame projekte parodė centro darbuotojai ir savanoriai. Taip pat atsirado galimybė dar geriau pažinti vaikus ir jų šeimas bei jiems padėti.

-gk-

Keliais žodžiais

Kaunas. Rugsėjo 16 d. posėdyje Kauno miesto savivaldybės taryba patvirtino naujai statomo tilto į Nemuno salą ties Gedimino gatvės ir Karaliaus Mindaugo prospekto sankirta pavadinimą Karmelitų tiltas. Kauno Šventojo Kryžiaus (Karmelitų) parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbrasuskis gegužės 31 d. buvo raštu kreipėsis į Kauno miesto savivaldybės Pavadinimų sumanymo ir atminimo įamžinimo komisiją prašydamas suteikti naujai statomam tiltui Karmelitų tilto pavadinimą. Prašymo pagrindas – istorinio karmelitiškojo paveldo įamžinimas. Taip pat pristatyta medžiaga, jog kai kurie žemėlapiai Nemuno salos dalį, esančią netoli Karmelitų aikštės, jau seniai įvardija kaip Karmelitų salą.

-kait-

Kaunas. Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos klebono mons. Vytauto Grigaravičiaus iniciatyva parapijos tikintieji ir pasauliečiai kviečiami savo malda, dėmesiu bei visapusiška pagalba palaikyti bendruomenių dvasinius vadovus – kunigus. Kiekvieną penktadienį 17.30 val. bažnyčioje vyksta pusvalandžio Švč. Sakramento adoracija. Joje dalyvaujantys tikintieji gieda ir meldžiasi už kunigus, meldžia naujų pašaukimų, budi tyloje, giesmėmis pagarbina Dievą už kunigystės dovaną, patikėtą Bažnyčiai.

Kazlų Rūda. Kazlų Rūdos savivaldybės taryba rugsėjo 7 d. posėdyje nusprendė už aktyvią visuomeninę veiklą, meilę gimtajam kraštui ir istorinės atminties saugojimą bei krikščioniškųjų vertybių puoselėjimą kunigui Ignui Plioraičiui suteikti Kazlų Rūdos savivaldybės garbės piliečio vardą.

-vf-

Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui 2003 metais, minint dešimtajias popiežiaus Jono Pauliaus II atvykimo į Lietuvą metines.

Aštuntasis piligriminis žygis į Šiluvą prasidėjo rugsėjo 3-iają dalyvių registracija. Nors oras buvo vėjuotas ir žvarbus, dar gerokai prieš 10 valandą su kuprinėmis ant pečių, vėliavomis bei plakatais rankose pradėjo rinktis žygeiviai ir juos palydintieji. Šiaulių vyskupui E. Bartuliui talkinantys žygio organizatoriai – vyskupijos pastoracinių centrų darbuotojai – užregistravo dalyvių ne tik iš Šiaulių vyskupijos dekanatų, bet ir iš Kauno, Vilkaviškio, Alytaus. Žygyje nebe pirmą kartą dalyvavo ir iš JAV atvykę svečiai. Kryžių kalno papėdėje kunigai klausė išpažinčių.

Šv. Mišias už jaunuosius piligrimus aukėjo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. „Nepaprastai džiaugiuosi, kad jūs, mielas jaunime, gausiai susirinkote dalyvauti maldingoje kelionėje, – kalbėjo per pamokslą Šiaulių ganytojas. – Ar galima pabūgti oro prognozių, jeigu kelią apšviečia Dievo meilės šviesa, o jūsų širdyse dega tikėjimo žibintai? Todėl nuoširdžiai linkiu, kad šiandien prasidedantis piligriminis žygis tęstųsi per visą jūsų gyvenimą ir būtų tartum ilga maldinga kelionė į Tėvo namus.“ Vyskupo palaiminti žygeiviai pradėjo rikiuotis į kolonas. Priekyje išdidžiai plazdėjo ateitininkų vėliava. Apie 13 val. daugiau nei septyni šimtai piligrimų pajudėjo iš Kryžių kalno. Kaip ir visuomet, juos vedė ir dvasiškai stiprino Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Pirmąją žygio dieną piligrimai įveikė 20 kilometrų kelią ir nakvojo prie Rėkyvos ežero kariškių bei savanorių talkininkų įrengtoje stovyklavietėje.

Antrąją kelionės dieną, rugsėjo 4-ąją, žygeiviams vadovavo Šiaulių universiteto kapelionas kun. Rimas Pranskaitis ir Šiaulių vyskupijos pastoracinių centrų kapelionas kun. Tadas Rudys, sąmojingais posakiais, nuotaikingais pastebėjimais stengdamiesi palaikyti pakilią žygio dalyvių nuotaiką. Tą dieną piligrimai įveikė net 31 kilometro kelio ruožą ir nakvojo prie Gauštvinio ežero (Kelmės raj.).

Visos kelionės metu miestelių, rajonų paribuose žygeivius sutikdavo vietinių bendruomenių atstovai, stiprindami ir palaikydami nuoširdžiais sveikinimo žodžiais. Tytuvėnų seniūnas visą koloną vedė seniūnijos keliais nuo Bridvaišio ežero iki Tytuvėnų. Nemažai vyresnio amžiaus žmonių, praeinant žygeiviams, neslėpė susijaudinimo, vaišino juos obuoliais, slyvomis, kompotu. Prie Pakapės miestelio pradžią žyminčio ženklo buvo pastatytas pieno kibiras. Daugelis žygio dalyvių iš Kryžių kalno į Šiluvą ėjo šeštą ar net aštuntą kartą. Tad naujokai turėjo iš ko perimti bendrą žygio nuotaiką, maldingą dvasią. Jaunuolius žavėjo vyskupo E. Bartulio ištvermė, mokėjimas bendrauti, paprastumas, neginčijamas autoritetas. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis prie žygeivių vėl prisijungė rugsėjo 5-osios rytą ir jo vedami piligrimai pasiekė Šiluvą iki pietų. 15 val. Šiluvos bazilikoje buvo aukojamos šv. Mišios.

Visą žygį piligrimais rūpinosi Lietuvos karo akademijos bei Generolo Povilo Plechavičiaus jaunojo kario mokyklos auklėtiniai, vadovaujami Šiaulių įgulos karo kapeliono Tomo Reinio. Jie gabeno žygeivių mantą, buvo atsakingi už maitinimą ir stovyklaviečių įrengimą bei aprūpinimą vandeniu, elektra, kitomis būtiniausiomis reikmėmis, rūpinosi piligrimų saugumu einant plentū. Žygio metu piligrimai apmąstė, ką reiškia ateitininkų šūkis: „Visa atnaujinti Kristuje“, turėjo galimybę pažvelgti į garbias asmenybes: Šventąjį Tėvą Pijų X, Praną Dovydaitį, Stasį Šalkauskį, kunigą Stasį Ylą, ir per šiuos tikėjimo švyturius ieškoti savojo kelio.

-lz-

Popiežiškoji Biblijos komisija

Biblija ir moralė

Krikščioniškojo elgesio biblinės šaknys

2008 05 11

(*Tęsinys. Pradžia Nr. 16*)

a. Vilties rutuliojimas Senajame Testamente

1) Vilties pradžia

137. Kiek pajėgiame pažinti seniausias Izraelio religijos stadijas, buvo laikas, kai atlygio būsimajame gyvenime viltis neturėjo ypatingo moralės motyvavimo vaidmens, nes ši viltis dar nebuvo išsirutuliojusi. Seniausi lūkesčiai, regis, susiję su grįžimu į savo gentį, susitikimu su protėviais (1 Sam 28, 19; 2 Sam 12, 23). Atlygis už dorybes yra ilgas gyvenimas (Pr 25, 8) ir palikuonių gausa. Galiausiai visi, gerieji ir blogieji (Ez 32, 18–31), nužengia į požeminį pasaulį (šeolą), tamsos, tylos, bejėgystės ir neveiklos vietą (Ps 88, 3–12), visišką gyvenimo priešingybę, nes ten negalima aukštinti Dievo. Neigiamas tokio įsitikinimo poveikis moraliniam gyvenimui iškilniausiai atsiskleidžia gana vėlyvoje Koheleto knygoje, kur jis yra viena iš priežasčių, kodėl viskas, net kova dėl gėrio ir bet kurios moralinės pastangos, laikytinos vėjų vaikymusi: „Juk likimas žmonių ir likimas gyvulių yra toks pat. Ir vieni, ir kiti miršta“ (3, 19).

Tačiau dar iki Koheleto knygos radosi kitas požiūris į pasaulį, suponuojantis, kad Dievo valdžiai žemėje ir danguje taip pat pavaldūs mirtis ir požeminis pasaulis. Toks įsitikinimas, kad Dievas juo pasitikinčių ir pagal jo įsakymus gyvenančių nepalieka likimo valiai net ir po mirties, pirmiausia ryškus psalmėse. Dievo bendrystės su juo pasitikinčiais mirtis negali nutraukti. Meilės savybė yra būti amžina, o Dievo ištikimybė ir jo visagalybė laikytos gebančios tokį būvį įgyvendinti: „Tavo ištikima meilė yra man brangesnė už gyvastį“ (Ps 63, 4). Psalminkas dar neįsivaizduoja, kaip Dievas konkretizuos tvarią ištikimybės jam atsidavusiesiems, tačiau jau iki įsitvirtinant prisikėlimo vilčiai Izraelio tikėjime buvo gyvas požiūris, kad Dievo ištikimybė teisiesiems negali nutrūkti (Ps 16, 8–11; 17, 15; 49, 14–16; 73, 24–28). Rutuliojantis tokiai idėjai, pasitikėjimas, kad Dievas niekada nenuvils tų, kurie laikosi jo įsakymų, tapo moralės veiksmu.

2) Pirmieji prisikėlimo vilties ženklai

Pasak kelių egzegetų, viename Jobo knygos tekste atsispindi klausimas, kaip Dievo išliekančio palankumo

sąlygomis gyvenimas po mirties galėtų būti suderintas su bekūne egzistencija. Tai galiotų, jei ta itin sunki Job 19, 26 eilutė būtų išversta taip: „Net tada, kai liga bus suėdusi mano odą, ir be kūno regėsiu Dievą.“ Kad ir ką reikštų hebrajiškas tekstas, jau Septuaginta ir paskui Bažnyčios tėvai šią eilutę aiškino kaip tikėjimo prisikėlimu liudijimą: „Juk žinau, kas tas, kuris amžinas, nori mane išlaisvinti ir mano viską pakėlusią odą pakelti iš žemės“ (Job LXX 19, 25–26). Per persekiojimus Makabėjų laikotarpiu randasi pirma aiški moralinio elgesio ir pomirtinio gyvenimo sąsaja kankinių prisikėlimo naujam gyvenimui ir persekiotojų bei jų palikuonių kančių pavidalu (2 Mak 7, 9–36). Ta pati mintis taip pat reiškia Dan 12, 2: „Daugelis (aramėjų kalboje šis žodis nereiškia, kad kas nors liks išskirtas) miegančiųjų žemės dulkėse atsibus – kai kurie amžinajam gyvenimui, kiti gėdai ir amžinajai negarbei.“ Čia prisikėlimas amžinajam gyvenimui neapribojamas kankiniais, bet taikomas visiems, „kurie tik yra įrašyti knygoje“ (Dan 12, 1). Tai viso asmens prisikėlimas. Galvoje neturima skirtumas tarp kūno ir sielos, nes hebrajų antropologijoje tokia perskyra nesuvokiama: žmogus nėra taip padalytas, jis yra įdvasintas kūnas.

Išminties knygoje būsimasis atlygis ir būsimoji bausmė po mirties yra svarbus moralinio elgesio motyvas. Darant įtaką graikų filosofijai, pirmiausia viduriniajam platonizmui, ateities viltis reiškiasi sielos nemirtingumo sąvoka. Teisiųjų sielos yra ramybėje (3, 1–13), nes buvo įvertintos kaip vertos būti su Dievu, gyventi su juo meilėje (3, 5–9). Tuo tarpu svetimautojai teismo dieną neturės nei vilties, nei paguodos, nes nedorėlių galas skausmingas (3, 19). Sielos nemirtingumas suprantamas kaip asmeninis nemirtingumas.

Čia išnyranti viltis atvira tolesnėms plėtotėms. Atskleidžiama dabartinių gėrybių netvari prigimtis ir mokoma teikti absoliučią pirmenybę bet kam, kas nuosekliai kreipia į amžiną draugystę, Dievo siūlomą savo žmogiškajam partneriui.

b. Pavyzdinis Jėzaus kelias

138. Jėzus labai ryžtingai pabrėžia mirusiųjų prisikėlimą, atmesdamas sadukiejų to neigimą. Tėvo, jo meilės ir valios transcendentinė tikrovė esmingai lemia Jėzaus kelią ir elgesį. Iš savo sekėjų jis laukia tokios pačios nuostatos, kurios pavyzdingai laikėsi kankiniai.

1) Jėzaus elgesys ir mokymas

Jėzaus atsakymas į sadukiejų pasakojimą (Mk 12, 18–23) prasideda klausimu: „Argi ne todėl klystate, kad neišmanote nei Rašto, nei Dievo galybės?“ (12, 24) ir

baigiasi patvirtinimu: „Jūs labai klystate“ (12, 27). Jis labai pabrėžtinai konstatuoja, jog jie, neigdami mirusiųjų prisikėlimą, labai klysta. Kaip priežastį nurodo Dievo nepažinimą ir klaidingą Dievo galios bei ištikimybės supratimą. Anot Jėzaus, Dievas negali prisistatyti: „Aš esu Abraomo Dievas, Izaoko Dievas ir Jokūbo Dievas“ (12, 26), gyvai su tuo asmeniu nesusivienydamas. Mat: „Jis ne mirusiųjų, bet gyvųjų Dievas“ (12, 27). Mirusiųjų prisikėlimas ir amžinasis gyvenimas Jėzui yra ne abstraktūs savaime egzistuojantys dalykai. Visas Jėzaus dėmesys sutelktas į Dievą, viskas priklauso nuo Dievo galios teisingo supratimo ir jo tikrosios nuostatos žmonių atžvilgiu. Žmogaus gyvenimo karkasą bei tikslą ir žmogaus elgesį turi lemti ne abstrakti amžinojo gyvenimo idėja, bet gyvastingas ryšys su žmogų sukūrusiu ir amžinai bendrystei su savimi nuskyrusiu Dievu.

Paties Jėzaus gyvenimo ir veiklos horizontas yra Tėvas, gyvastinga vienybė su Tėvu. Jėzus gyvena Tėvui, su Tėvu ir Tėve; laikydamasis šios nuostatos, jis prisiėmė kančios ligi gyvybės netekties ant kryžiaus slėpinį. Jis taip sako apie save: „Mano maistas – vykdyti valią to, kuris mane siuntė, ir baigti jo darbą“ (Jn 4, 34). Vykdyti Tėvo valią, vykdyti iš jo gautą misiją yra pamatinis būdas, kuriuo Jėzus įgyvendina savo vienybę su Tėvu. Ištikimybė Tėvui yra Jėzaus visos veiklos ir kančios pagrindas. Ta ištikimybė savo misijai lemia, kad Jėzus nepasiduoda jokiame žmogiškajame spaudime ir kad galiausiai atsiduria ant kryžiaus. Ir vis dėlto ji yra jo „maistas“, leidžia jam išlikti gyvam, yra jo gyvenimo šaltinis ir jėga. Žemiškasis gyvenimas ir jo gėrybės Jėzui nėra aukščiausiosios vertybės, kurių reikėtų laikytis bet kuriuo atveju ir bet kuria kaina. Aukščiausioji vertybė jam yra išskirtinai vienybė su Tėvu, įgyvendinama pirmiausia vykdamas jo valią.

Jėzus laiko savo elgesį pavyzdžiu ir laukia, jog bus ištikimai sekamas keliu, kuriuo pats ėjo. Ištikimybė Tėvo valiai esmingai svarbi ir jo mokiniams. Baigdamas Kalno pamokslą, tam tikra prasme apibendrinamas, Jėzus sako: „Ne kiekvienas, kuris man šaukia: *Viešpatie, Viešpatie!*, įeis į dangaus karalystę, bet tik tas, kuris vykdo mano dangiškojo Tėvo valią“ (Mt 7, 21). Kaip tik eschatologinėje perspektyvoje, kalbėdamas apie būtiną įžengimo į dangaus karalystę sąlygą, Jėzus Tėvo valią įvardija kaip svarbiausią normą. Gyventi susivienijus su Tėvu dangaus karalystėje neįmanoma tiems, kurie prieš tai žemiškajame gyvenime negyveno vienybėje su juo vykdydami jo valią.

Jėzus nedviprasmiškai patikslina, kas turėtų lemti jų veiklą ir kančią: „Aš sakau jums, savo bičiuliams: nebijokite tų, kurie žudo kūną ir paskui nebegali daugiau

kenkti. Aš parodysiu, ko turite bijote: bijokite to, kuris nužudęs turi galią įstumti į pragarą. Taip, sakau jums, šito bijokite!“ (Lk 12, 4–5). Tai pamokymas draugams: Jėzus trokšta apsaugoti savo draugus, mokinius, o sykiu ir didžiulę minią (Lk 12, 1) nuo klaidos prieš akis turėti vien žemiškąjį gyvenimą. Jis atveria horizontą ir kreipia į Dievą bei jo galią anapusinei egzistencijai: Dievas gali priimti į gyvenimo su juo bendrystę, bet gali ir nepriimti. Kalbėdamas apie baime, Jėzus nori ne baime bei siaubą įvaryti, bet pakviesti rimtai ir giliai suvokti visą realią žmogaus situaciją. Toks suvokimas, apimančias ir eschatologinę perspektyvą, turi lemti elgesį. Tarp žmogaus elgesio motyvų turėtų būti ne žemiškajame horizonte išnyrančio blogio vengimas, bet tai, kad Dievas galiausiai mums neištartų neigiamo nuosprendžio.

Kitame pamokyme, vėlgi miniai ir savo mokiniams (Mk 8, 34), Jėzus tiesiogiai pamini sekimą paskui jį kryžiaus keliu: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, teima savo kryžių ir teseka manimi. Kas nori išgelbėti savo gyvybę, tas ją praras; o kas pražudys gyvybę dėl manęs ir dėl Evangelijos, tas ją išgelbės“ (8, 34–35). Vienintelis būdas gyvybei išgelbėti yra vienybė su Jėzumi ir jo Evangelija, nes Jėzus yra vienybėje su Tėvu, vieninteliu visos gyvybės šaltiniu. Norint išlaikyti vienybę su Jėzumi, gali pririnkti kartu su juo išsižadėti žemiškojo gyvenimo ir prisiimti kryžių. Sekimas paskui Jėzų ir vienybė su juo negali būti daliniai, bet turi būti totalūs. Tokio elgesio reikalauja ir jį pateisina vėlgi eschatologinė perspektyva. Eidamas savo keliu, Jėzus įžengia į savo Tėvo šlovę, kurioje sugrįš ir pasirodys. Tik nuolatine vienybė su juo ir drąsi ištikimybė jam bei jo žodžiams leidžia dalyvauti jo šlovingame gyvenime su Tėvu, leidžia išgelbėti gyvybę.

2) Kankinių teikiamas sekimo pavyzdys

139. Keliose naujesnėse Senojo Testamento knygos (1 Mak ir 2 Mak) pasitaiko kankinystės atvejai. Apie juos pranešama ir jie aiškinami ištikinimų kontekste, kuriame subrendo žmogaus ateities suvokimas. Kankiniai moko, jog egzistuoja antžemiškas gyvenimas ir kad vertybės, konkrečiai besisiūlančios rinktis, yra absoliučiai radikaliai ir reikalaujančios reiklų apsisprendimų bei juos pagrindžiančios.

Naujajame Testamente pats Jėzus yra tobulas kankinys, o jo absoliuti ištikimybė iš Tėvo gautai misijai, nuvedančiai jį iki kryžiaus mirties, – pavyzdys jo sekėjams. Tai ryšku Pauliaus paraginate Timotiejui, kuriam jis sako: „Kovok šauniąją tikėjimo kovą, pagauk amžinąjį gyvenimą, kuriam esi pašauktas“, o paskui primena Jėzų Kristų, „kuriis prie Poncijaus Piloto pateikė gerą išpažinimą“ (1 Tim 6, 12–13). Pirmieji krikščionys, priėmę

mirtį ir pralieję savo kraują, kad liktų ištikimi Viešpačiui Jėzui, vadinami „kankiniais“, t. y. „liudytojais“. Jie radikaliai liudija, kad vienybė su Jėzumi vertesnė už visa kita. Toks liudytojas Pauliui yra Steponas, pirmasis dėl ištikimybės Jėzui nužudytas krikščionis (*Apd* 22, 20); apie tokius Jėzaus liudytojus dažnokai kalbama Apreiškimo Jonui knygoje (2, 13; 6, 9; 17, 6; 20, 4).

Ankstyvojoje kankinystės teologijoje yra daug temų, įkvėptų Naujojo Testamento. Pakanka paminėti Ignatą Antiochietį, pauliškąją vienybės su Kristumi idėją sujungusį su Jonui būdinga gyvenimo Kristuje tema ir su Kristaus sekimo idealu. Viešpaties liudytojų mirtimi sudabartinama jo paties kančia.

Savo gyvybę aukojantys kankiniai paliudija esminius elgesio kriterijus: absoliutų Dievo primatą, iš kurio išplaukia, kad ištikimybė jam pagrįstai reikalauja didvyriškumo ir bet kurios kitos vertybės atsisakymo; santykį tarp praeinančios dabarties ir būsimo išganymo, pranokstančio visa, kas žemiška; supanašėjimą su Kristumi, Dievo „liudytoju“, ir sekimą jo pavyzdžiu.

c. Pauliaus raštų eschatologinė perspektyva

140. Kaip visuose kituose Naujojo Testamento raštuose, taip ir Pauliaus laiškuose eschatologinė perspektyva yra pamatinė ir visur juntama, net jei aiškiai neminama. Pauliui Dievas Tėvas yra tas, kuris prikėlė Jėzų iš numirusių (*Gal* 1, 1; *Rom* 10, 9; ir t. t.). Mūsų egzistencijos horizontas neapribojamas žemiškuoju gyvenimu, mat gyvenimas amžinoje bendrystėje su Viešpačiu atveria neribotą horizontą, pakeičia žemiškojo gyvenimo sąlygas ir parametrus ir tampa mūsų dabartinės egzistencijos įgyvendinimo pagrindine taisykle. Yra keli tipiški Pauliaus tekstai, kuriuose kalbama apie prisikėlimą bei teismą ir iš to daromos išvados moralinio elgesio atžvilgiu.

1) Prisikėlimas

Ilgame *1 Kor* 15, 1–58 skyriuje Paulius kaip artimai susijusius pateikia Jėzaus prisikėlimą, krikščionių prisikėlimą, dabartinio gyvenimo vertinimą ir pobūdį. Skyriaus pabaigoje apibendrinamai formuluojama išvada: „Tad, mano mylimieji broliai, būkite tvirti ir nepajudinami, vis uoliau dirbkite Viešpaties darbą ir žinokite, kad jūsų triūsas ne veltui Viešpatyje“ (15, 58). „Viešpaties darbas“, t. y. ištikimas elgesys vadovaujantis Jėzaus pavyzdžiu, yra varginantis (plg. 15, 30–31), tačiau triūsas ne veltui, nes veda į prisikėlimą, palaimingą gyvenimą su prisikėlusiu Viešpačiu.

Jėzaus prisikėlimo padariniai apibūdinami ir *Kol* 3, 1–11, kur, be kita ko, sakoma: „Jei esate su Kristumi prikelti,

siekite to, kas aukštybėse, kur Kristus sėdi Dievo dešinėje. Rūpinkitės tuo, kas aukštybėse, o ne tuo, kas žemėje. <...> Numarinkite, kas jūsų nariuose žemiška...“ Ši kalba savaip subtili, joje susipina įvairios plotmės: Kristus prisikėlė; visi dalyvaujame jo pašlovinime; tačiau tai vyksta dar ne pilnutinai ir tikrai ne savaime; žmogiškasis partneris turi sąmoningai tame dalyvauti; jis privalo skirti: ką paveldėjo iš žemės ir kas įkvepiama kūno; ir kas priklauso Kristaus tvarkai. Dėl to, kad Kristus eschatologiniu būviu nuėjo pirma mūsų, žemiškųjų vertybių pasaulis neišnyksta, bet įgyja savo tikrąsias proporcijas, pervertinant matmenis ir jį padarant santykinu.

2) Teismas

141. Paulius vis mini mūsų laukiantį teismą. Ką savo gyvenime nuveikėme, Viešpats objektyviai įvertina ir už tai tinkamai atlygina. Kad galėtume kupini pasitikėjimo laukti Viešpaties įvertinimo, tai turėtų mus akinti atsakingai gyventi.

Rom 14, 10–12 Paulius sako: „Juk visi turėsime stoti prieš Dievo teismą. <...> Taigi kiekvienas iš mūsų duos Dievui apyskaitą už save.“ Taip pabrėžiamas mūsų atsakomybės aspektas. Jei gyvenimas baigtųsi niekuo, visų pabaiga būtų vienoda ir būtų nesvarbu, kaip žemėje gyvenome. Tačiau mūsų gyvenimas krypsta į apyskaitą, kuriai lemtingai svarbi mūsų dabartinė gyvensena.

Žmonės savaip sprendžia apie asmenis ir įvykius, tačiau Paulius sako: „Mano teisėjas yra Viešpats“; jis „nušvies, kas tamsoje paslėpta, ir atskleis širdžių sumanymus. Tuomet kiekvienam teks pagyrimas iš Dievo“ (*1 Kor* 4, 4–5). Viešpaties įvertinimas vienintelis teisingas ir galiojantis, nes jis žino visas žmogaus elgesio smulkmenas.

Teismo baigtį lems tai, ką kiekvienas žmogus padarė per savo gyvenimą, ir kiekvienam bus skirtingas: „Juk mums visiems reikės stoti prieš Kristaus teismo krasę, kad kiekvienas atsiimtų, ką jis, gyvendamas kūne, yra daręs – gera ar bloga“ (*2 Kor* 5, 10).

Kas konkrečiai laukia tų, kurie galiausiai bus pasmerkti, išreiškiama labai bendrai („pykčiu ir rūstybe“, „sielvartu ir suspaudimu“ – *Rom* 2, 8–9) arba formuluojama negatyviai („nepaveldės Dievo karalystės“ – *1 Kor* 6, 10; *Gal* 5, 21). Likimas išgelbėtųjų visada bus „malonė“, niekada vien nuopelnas, o ją sudarys „amžinasis gyvenimas mūsų Viešpatyje Jėzuje Kristuje“ (*Rom* 6, 23).

d. Apreiškimo Jonui eschatologinė perspektyva

142. Bendrajame Apreiškimo Jonui knygos kontekste Kristaus atėjimas įgyja būdingą bruožą. Tai laikoma

ne staigiu, galutiniu ir įspūdingu sugrįžimu – nužengimu iš dangaus, bet dabartimi, kuri tikima ir suvokiama kaip tokia, istorijos tėkmėje vis auga ir galiausiai pasiekia pilnatvę. Šiame kontekste Apreiškimo Jonui knyga, tęsdama Jono evangelijos įgyvendintą eschatologiją, pabrėžia Kristaus buvimą dabar Bažnyčioje ir pasaulyje. Šis buvimas, įgyvendinamas Šventosios Dvasios veikimu (plg. *Jn* 14, 16–18), veda – taip galėtume sakyti – į naują įsikūnijimo stadiją, kai „Nukryžiuotasis ir Prisikėlusysis“ daro tiesioginį poveikį savo Bažnyčiai ir per įvairią veikimą Bažnyčioje pasauliui, laipsniškai įspausdamas visiems ir viskam savo vertybes ir gyvybinę jėgą. Galutinė šio veikimo baigtis, kai Kristus išplis istorijoje, bus, viena vertus, visų piktojo sukeliama blogio konkrečių istorinių apraiškų sustabdymas bei sugriovimas ir, kita vertus, Kristaus, Dievo, Dvasios ir Bažnyčios sugyvenimas bei dalijimasis meile aukščiausiu lygmeniu naujojoje Jeruzalėje.

1) Kristaus atėjimas Bažnyčioje

143. Pirmasis aspektas susijęs su Bažnyčia, traktuojama iš vidaus ir pabrėžiama pirmojoje Apreiškimo Jonui knygos dalyje (1, 4–3, 22): Kristus ateina į Bažnyčią – visada vietinės ir visuotinės Bažnyčios dialektikoje. Tekstai, kuriuose apie tai kalbama (2, 5. 16; 3, 11), ir to kontekstas rodo, kad tas atėjimas reiškiasi augančiu ir vis labiau įtraukiančiu Kristaus buvimu Bažnyčioje.

Toks Kristaus atėjimas–buvimas kelia Bažnyčiai moralinį reikalavimą sutvirtinti ir atnaujinti tikėjimą bei pasirengimą priimti Kristaus veikimą jos atžvilgiu. Kalbant konkrečiau, iš Bažnyčios reikalaujama apsisprendimų, reiškiamų tokiais imperatyvais kaip: „Atsiversk“ (2, 5. 16; 3, 1. 19); „Nebijok būsimųjų kentėjimų!“ (2, 10); „Laikykites to, ką turite, iki ateisiu“ (2, 25); „Prisimink, kaip esi priėmęs ir išgirdęs; laikykitės to ir atsiversk!“ (3, 3); „Būk tad uolus ir atsiversk!“ (3, 19).

Pirmiausia Bažnyčios labai pabrėžtinai prašoma įsiklausyti į Dvasią, kuri, kaip parodoma antrojoje knygos dalyje, vesianti ją, idant ji priimtų tinkamus moralinius sprendimus, kuriais prisidėtų prie istorijoje vykstančio Kristaus atėjimo.

2) Kristaus atėjimas – buvimas istorijoje

144. Antrojoje Apreiškimo Jonui knygos dalyje Kristaus veikimas Bažnyčios viduje reikšmingai perkliamas į žmonių pasaulį, dar nepriklausantį Bažnyčiai.

Šis pasaulis spaudžiamas demono, kreipiančio jį Dievo valiai ir sumanymui priešingos gyvensenos, antikaralystės, savotiškos antikūrinijos link. Knygoje įvar-

dijamos kelios to demoniškojo veikimo smulkmenos: veikiama ne tiesiogiai, bet apgaulingai skverbiamasi į esamas žmogiškąsias struktūras ir veikiama per jas. Žemiškajai sistemai priešinasi Kristaus sistema. Ją pirmiausia sudaro pats Kristus, išreiškiamas avinėlio įvaizdžiu (*Apr* 5, 6), ženklinančiu antrąją Apreiškimo Jonui knygos dalį. Visa Kristaus, Avinėlio, veikla aiškinama kaip atėjimas. Tai Kristaus atėjimas į istoriją, kartu ir į Bažnyčią.

Kristaus atėjimo į istoriją moraliniai padariniai daugiausiai, tačiau visi remiasi tuo, kad krikščionys, kaip matėme anksčiau, kaip „Dievo ir Kristaus kunigai“ (20, 6) turi tarpininkauti tarp Kristaus troškimo perskverbti istoriją ir jo įgyvendinimo. Krikščionys privalo turėti drąsos nešti savo Kristaus šviesą (plg. *Apr* 5, 6), skiepydami istorijai savo vertybes iki eschatologinės pilnatvės, vainikuosiančios jo atėjimą.

3) Atėjimas eschatologinėje pilnatvėje

145. Kristaus atėjimas į Bažnyčią, kaip minėjome anksčiau, paženklintas Kristaus meilės, pasižyminčios abipusiškumu, reikalaujančios bendrauti tais pačiais garso bangų dažniais ir išsitenkančios žmogiškųjų sužadėtuvių schemeje. Bažnyčia dabar yra sužadėtinė, besirengianti tapti žmona, ir veikliai bendradarbiauja prisidedama prie Kristaus atėjimo į istoriją. Kai tas atėjimas bus ligi galo įgyvendintas, prisiartins ir „Avinėlio vestuvės“ (19, 7). Bažnyčia, tada būdama nebe sužadėtinė, bet žmona, gebės atsakyti Kristui tokia pačia meile, o Kristus savo žmonai padovanos visus begalinius jam priklausančius turtus (21, 9–22, 5).

Kristaus atėjimas į istoriją irgi rutuliojasi laipsniškai. Galiausiai bus pakirstos visos piktojo, veikliai besidarbuojančio antikūrinijos naudai, galios. Taip nuo istorijos arenos nueis „žemės karaliai“ (19, 17–19), pirmasis ir antrasis žvėris (19, 20), „jų suvedžiotojas velnias“ (20, 10) ir išnyks visos antikūrinijos blogio šaknys (plg. 21, 10). Galiausiai kris Babilonas, antikaralystės, įgyvendintos antikūrinijos, išraiška ir simbolis (plg. 18, 2). Ankstesnį pasaulį pakeis pasaulis, visas persmelktas Kristaus naujybės (plg. *Apr* 21, 1).

Apreiškimo Jonui knygos autorius numato šiuos eschatologinius rezultatus vis dar tebekeliaujančiai Bažnyčiai. Žvelgdama priekin į eschatologinį tikslą Bažnyčia, jau dabar kankinama augančios meilės džiaugsmo, žino, jog vieną dieną jai pavyks mylėti Kristų tokia pačia meile, kokia jis myli ją. Įpareigota ateinančio Kristaus pusėje nugalėti blogį ir stiprinti gėrį, ji, žvelgdama į eschatologinę ateitį, žino, kad slegiantis antikūrinijos blogis baigsis ir jos pastangomis. Panašiai

visas gėris, kylantis iš Kristaus naujybės ir taip per ją besiskverbiantis į istoriją, bus atbaigtas naująja Jeruzale. Bažnyčia išties jaučiasi sužadėtine, ruošiančia savo vestuvių drabužius.

4) Pabaiga

146. Ši sudėtinga lūkesčio ir pasirengimo dėmenų tvarka kreipia Bažnyčią į tai, kas geriau, kas daugiau, kas reiškiasi primygtiniu šaukimusi: „Ir Dvasia, ir sužadėtinė kviečia: *Ateik!*“ (22, 17). Į šį šaukimąsi atsiliepia pats Kristus pakartotinai patikindamas: „Štai aš veikiai ateinu!“ (22, 7), „Taip, aš veikiai ateinu!“ (22, 20). Taip jis žada ne eschatologinį atbaigimą, bet dar vieną savojo atėjimo stadiją ir reikalauja, kad Bažnyčia budriai lauktų („Štai!“). Jis netrukus pasirodys, ir Bažnyčia jį išvys, tą jos trokštamą Kristaus „daugiau“ Bažnyčioje ir pasaulyje. Tai bus stotelė pakeliui į vestuves ir naująją Jeruzalę.

2.5.2. Gairės šioms dienoms

a. Žmogus dabarties akivaizdoje

147. Žmogaus gyvenimas pirmiausia susijęs su dabartimi. Dabartis – gražus, trumpalaikis amžinosios Dievo dabarties šešėlis, ji lydima tikrumo, jog ją turi, išsiskirianti konkretumu. Dabartis vertinga dar ir dėl to, kad ji yra vienintelis momentas, kuriuo realizuojasi žmogaus atsakomybė bei įsipareigojimai.

Dabartis taip pat paženklinta savo į akis krintančios ribotybės: viena vertus, tiek daug joje netikra ir netobula, kita vertus, jos būvis greit praeinantis. Dabartis negali pasitenkinti pačia savimi, tai rodo visos mąstymo sistemos, užsisklendžiančios apgaulingoje autonomijoje, ir ne pirmą kartą istorijoje mūsų laikų patirtis – ideologijų žlugimas.

Dabartin kreipiami iliuziniai lūkesčiai ir iš to kylantis nuolatinis nusivylimas gali paskatinti bėgti į vartotojiškumą, kuris darosi vis rafinuotesnis ir desperatiškesnis, stokojantis ateities ir galintis tapti naujo nusivylimo šaltiniu. Pasiliekan sekuliarizmui būdingo mąstymo erdvėje, nėra vilties to nusivylimo įveikti.

Viltis suteikia pusiausvyros išbalansuotai dabarčiai, nes atveria ateičiai, besiremiančiai amžinu Dievo tvirtumu. *Žyd* 13, 14 kategoriškai pareiškia: „Čia mes neturime išliekančio miesto, bet ieškome būsimąjo.“ Niekas negali veiksmingiau suteikti krypties veiklai ir gyvenimui nei suvokimas efemeriškumo visko, ko dabartyje trokštama ir kas daroma: taip neišvengiamai randasi vertybių hierarchija, kur remiamės ne vien

tik savimi, bet ir kitu, ne tik dabartimi, bet ir ateitimi. Tas Kitas yra prisikėlęs Viešpats, nuėjęs pirma mūsų paruošti mums buveinių (*Jn* 14, 2) ir išliekantis mūsų pokalbio partneriu kasdienybėje, kurioje patiriami visi tikėjimo bei vilties sunkumai ir džiaugsmi. Nuolatiname meilės dialoge su tuo, kuris yra praeitis, dabartis ir ateitis, viltimi nuvokiama ateitis.

b. Pašaukimas į didvyriškumą

148. Tas artimas pokalbio partneris, pripildantis ir apšviečiantis tikinčiojo ateitį, kelia radikalius reikalavimus ir puoselėja radikalius lūkesčius. Jie pateikiami kaip aukščiausia vertybė ir reikalauja iš kiekvieno aukos, kviečia pasiaukojant didvyriškai liudyti. Mūsų amžiuje žinoma daug kankinystės, atsižadėjimo iš meilės, kai ko nors iš dabarties atsisakoma turint prieš akis didingesnę ateitį, pavyzdžių.

Religijai ir ypač krikščionybei prikišama dabarčiai daroma neigiama įtaka, pakerpanti sparnus pastangoms perkeisti nepriimtina priespaudos sistema; tai išreiškia posakiu: „opiumas liaudžiai“. Prisikėlusio Viešpaties mokinys žino, jog tai netiesa, nes priklausomybė Karalystei įpareigoja siekti tvarkos, vis artimesnės tai, dėl kurios mirė ir kurios labui kasdien iki jos pilnatviško apsiereikimo darbuojasi Atpirkėjas. Kaip tik todėl, kad prisikėlęs Viešpats užbėgo tai ateičiai į priekį ir ją rengia, yra prasminga visas laikinąsias vertybes padaryti pavaldžias ir visomis išgalėmis liudyti. Tai darant pasiseka autentiškai suderinti tarpinius tikslus su galutiniu. Jėzus kovojo su ligomis ir badu kaip tik turėdamas prieš akis galutinį išlaisvinimą iš visokio blogio, išlaisvinimą, pasiekiamą tobulai su juo susivienijant.

Šia prasme krikščioniškoji viltis aiškiai orientuota ne tik į ateitį, bet ir turi tiesioginių moralinių padarinių dabartiniam gyvenimui. Tokias moralines implikacijas galima pavadinti „įgyvendinta eschatologija“, tai reiškia, kad krikščionis įpareigotas šiandien gyventi žvelgdamas į ateitį, nuvokiamą ir karščiausiai trokštamą tikėjimo prisikėlimu. Krikščionių tikėjimas kūno prisikėlimu ir sukurtojo pasaulio perkeitimu kartu yra stiprus moralinis ir dvasinis motyvas puoselėti ekologiją ir pagarbą žmogaus gyvybei (plg. *Rom* 8, 18–21).

c. Nuo eschatologinės perspektyvos prie vis naujo sukonkretinimo

149. Tai, kas apreikšta apie galutinius dalykus, gali suteikti vertingų gairių orientuotis tarp nuolatinio kismo siūlomų naujybių. Prireikus priimti naujus sprendimus, diskusija dažniausiai plėtojasi principų, apeliuojančių į žmogiškojo sprendimo autonomiją, mokslo

teises, besąlygišką sąžinės laisvę ir galiausiai stipresnio teise, lygmeniu.

Eschatologinės pakraipos kriterijus gali šias nuostatas pataisyti. Žmogaus horizontas neapribotas savos asmenybės, bet paženklintas dialogo su didesne ir patikimesne asmenybe; jis nesibaigia dabartimi, bet apima ir ateitį, kuri vienintelė bus „galutinė“. Žmogaus apsisprendimai vertingi tik tada, kai priimami puoselėjant dialogą su savo Kūrėju ir Išganytoju, kai jų vaisiai turi galios ne tik dabartyje, bet ir galios ateityje be pabaigos.

2.6. Šeštasis ypatingasis kriterijus: išvalga

150. Visi sutaria, jog ne visos Biblijos moralinės taisyklės priskirtinos tam pačiam lygmeniui ir ne visiems joje pateikiamiems moraliniams pavyzdžiams pripažintina ta pati vertė.

Pedagoginiais ir teoriniais sumetimais dėstymą plėtoti atrodo naudinga pasitelkiant vieną iš moralinės teologijos pagrindinių sąvokų – protingumą. Supratimo plotmėje ji suponuoja, jog jaučiamos proporcijos, o praktinio sprendimo plotmėje, jog laikomasi atsargumo. Viena vertus, pamatinius, visus įpareigojančius nurodymus būtina skirti nuo paprasčiausių patarimų ar su tam tikru dvasinės evoliucijos etapu susijusių priesakų. Kita vertus, protingumas reikalauja iš anksto pasverti savo veiksmus, apmąstyti jų reikšmę ir padarinius, siekiant įvertinti galimą žalą ir remiantis šiais principais išvengti klaidų ar nenaudingų grėsmių.

Moralės srityje Raštas pateikia svarbiausius sveikos išvalgos atramos taškus. Atsižvelgtina į tris lygmenis: literatūrinį, dvasinį bendruomeninį ir dvasinį asmeninį.

2.6.1. Bibliniai duomenys

a. Literatūrinė išvalga

151. Teisingas ir tikslus moralinis sprendimas, paremtas Raštu, reikalauja kritinio teksto skaitymo, atsižvelgiant pirmiausia į kanoninį matmenį (plg. Popiežiškoji Biblijos komisija. Biblijos aiškinimas Bažnyčioje, I C).

1) Literatūrinis kontekstas

Iš principo neprotinga remtis įstatymo norma ar pavyzdį pateikiančiu pasakojimu Biblijoje nekreipiant dėmesio į literatūrinį kontekstą. Būtina paisyti literatūrinių žanrų ir formų (imperatyvų, kazuistikos, katalogų, kodeksų, išpėjimų, išminties posakių ir t. t.), dažnai parodančių etinio diskurso svorį.

Ypatingas kai kurių tekstų autoritetingumas moralės srityje išplaukia iš jų literatūrinės pozicijos. Šį išvalgos kriterijų jau taikėme Dekalogui ir Kalno pamokslui, ypač palaiminimams. Ir viena, ir kita sudaro pirmojo Įstatymo ir naujojo Įstatymo pamatą: jų pirmenybė rodo tiek vieno, tiek kito teksto maksimalų autoritetą.

Negana to, jų vieta Rašto kanone patvirtina pamatinę teologinę struktūrą „dovana–įstatymas“, kurią išsamiai paaiškinome pirmojoje dalyje. Gerai išplėtoti pasakojimai apie išganyką yra pirmesni už Dekalogą Išėjimo ir Pakartoto Įstatymo knygoje; tas pats pasakytina apie Kalno pamokslą.

2) Teologinis pamatas

Norint šiandien pagrįsti moralinį sprendinį, tarp Biblijoje pateiktų normų ypatingas dėmesys skirtinas toms, kurios grindžiamos ar pateisinamos teologiškai. Tada galima geriau atskirti, kas atspindi tam tikros epochos kultūrą ir kas turi visas kultūras praužgančią vertę.

Pavyzdžiui, Sandoros knygos pirmojoje dalyje pateikti priesakai (Iš 21, 1–22, 19) nėra teologiškai pagrįsti; čia tikriausiai užrašyta vietinė papročių teisė, atspindinti prie miesto vartų vykdomą teisingumą, siekiant reguliuoti socialinius santykius. Šių kazuistinių įstatymų formuluotė ir turinys artimi Senujų Rytų įvairių kodeksų priesakams – ypač įstatymai, susiję su periodiniu vergų išlaisvinimu (Iš 21, 2–11). Sandoros knygos apodiktinėje dalyje (Iš 22, 20–23, 9), lygiai kaip ir Pakartoto Įstatymo kodekse, priešingai, įstatymas dažnai pagrindžiamas teologiškai: pavyzdžiui, VIEŠPATIES artumu ypač skurdžiam socialiniam sluoksniui (Iš 22, 20–26) arba nedviprasmišku rėmimusi Izraelio ištakų istorija (Ist 15, 12–15; 16, 10–12).

Tas nepertraukiamumo ir pertraukiamumo santykis tarp tikinčiųjų bendruomenės ir jos aplinkos lygiai taip pat aptinkamas ir Naujajame Testamente. Panašiai „namų pareigų plokštės“ (Ef 5, 21–6, 9 ir Kol 3, 18–4, 1), nors ir neturi tiesioginių atitikmenų graikų raštijoje, vis dėlto yra paženklintos ano meto kultūros ir išminties. Tikėjimas į Kristų suteikia ypatingą reikšmę socialiniams santykiams tarp šeiminių ir vergų bei šeimyniniams santykiams tarp tėvų ir vaikų, vyrų ir žmonių net ir kultūroje, kurioje jie kilo. Tačiau aiškinant šiandienę šeimyninę ir socialinę etiką pirmenybė teiktina teologiniams motyvams: kaip pavyzdį teikti Kristų (Ef 5, 23. 25–27. 29), vadovautis Dievo pedagogika (6, 4), vykdyti jo valią (6, 6), sekti „Viešpačiu danguje“, nedarant „skirtumo tarp asmenų“ (6, 9), ieškoti to, kas „patinka Viešpačiui“ (Kol 3, 20), „bijoti

Viešpaties“ (3, 22) – suprantant tai kaip gilią religinę pagarbą, viską daryti „Viešpačiui“ (3, 23), prieš akis turint galutinį „atlyginimą“ (*Ef* 6, 7–8; *Kol* 3, 20–4, 1). Dėl anuometinių sociologinių modelių, tai, remiantis gera ir tinkama egzegeze, jiems nevalia nederamai priskirti amžinosios vertės. Jei pasigendama mūsų epochai tinkamų modelių, jų ieškotina vadovaujantis kitu esminiu išvalgos aspektu – dvasiniu, pirmučiausia bendruomeniniu.

3) Kultūrinis fonas

Ir be teologinio pagrindimo ar pateisinimo galima nesunkiai nustatyti, ar biblinis priesakas, kaip toks, šiai dienai situacijai taikytinas ar ne. Tai, analizuodama kultūrinį foną, gali padaryti egzegezė. Kaip pavyzdį paimkime du valgio draudimus. „Nevirsi ožiuko jo motinos piene“ (*Iš* 23, 19; 34, 26; *Ist* 14, 21). Šis Kanaano paprotys, paliudytas Ugarite, perteikiamas trijų bibliinių tradicijų, paprastai laikomų skirtingomis ir judaizme davusių pradžių sudėtingoms valgio taisyklėms. Bažnyčia šias tradicijas gerbia, tačiau niekada neįjutė būtinybės jas perimti, nes, krikščioniškosios egzegezės požiūriu, jos kyla iš dalinės kultūros.

Kitas pavyzdys keblėnis: „Nevalgysite jokio kraujo.“ Ir šiuo atveju draudimas aptinkamas ne vienoje Senojo Testamento tradicijoje (*Kun* 3, 17; 7, 26; *Ist* 12, 23–24). Naujasis Testamentas jį perima, įpareigodamas jo laikytis iš pagonių kilusius krikščionis (*Apd* 15, 29; 21, 25). Egzegezės požiūriu, nedviprasmiškas draudimo pateisinimas ne teologinis, bet labiau simbolinis: „Kūno gyvybė yra kraujyje“ (*Kun* 17, 11. 14; *Ist* 12, 23). Po apaštalų epochos Bažnyčia nebesijautė įpareigota tuo remdamasi nustatyti taisykles skerdykloms ir virtuvėms ir dar mažiau mūsų laikais drausti perpilti kraują. Kultūras pranokstanti abiejų draudimų vertė – ir tik tokia gali ir turi grįsti etiką – yra pagarpa kiekvienai gyvai būtybei. O kultūras pranokstanti vertė, pagrindžianti ypatingą Bažnyčios sprendimą (*Apd* 15), yra rūpinimasis darniu įvairių grupių sugyvenimu, net ir laikinų kompromisų kaina.

4) Nepertraukiamumas

Nuolatinis kokios nors moralinės temos rodymasis Biblijos tekstuose, kurių literatūrinė tradicija, autorius, amžius ar literatūrinis žanras skirtingi, leidžia tą temą laikyti struktūrine ir esmine moralės aiškinimui visoje Biblijoje. Tokį nepertraukiamumo kriterijų atitinka, pavyzdžiui, ypatingas dėmesys vargšams. Ši tema eina per Šventąjį Raštą nuo pradžios iki pabaigos. Tas leitmotyvas pasitaiko net Siracido knygoje, kurioje džiaugiamasi geru valgiu, vynu ir kelionėmis.

5) Sąžinės tobulėjimas

Galiausiai, priimant moralinį sprendimą, svarbu atsižvelgti į moralinės sąžinės tobulėjimą, ypač kai skaitant aprėpiami abu Testamentai. Šio punkto toliau plėtoti nebūtina; daug pavyzdžių nurodyta ir pakomentuota aptariant trečiąjį kriterijų – pažangą.

b. Bendruomeninė išvalga

152. Išvalga neapsiriboja egzegeze, net jei pastaroji ir naudojasi šiandien visais turimais ištekliais ir metodais. Šventojo Rašto atžvilgiu esminė išvalgos vieta yra bendruomenė.

1) Senasis Testamentas

Senajame Testamente tai pasirodo, kai tik iškyla būtinybė išrutulioti Izraelio bendruomeninio gyvenimo taisykles, atitinkančias naujas istorines ir socialines situacijas. Paimkime pavyzdį, kuris nėra banalus, turint prieš akis moterų teisių pervertinimą mūsų laikais. Skaičių knygoje naujaip iškyla moteriškos giminės palikuonių paveldėjimo teisės gentyje ar klane klausimas (27, 1–11; 36, 1–12). Mozė kaip tarpininkas pateikia Viešpačiui bendruomenės klausimus ir perduoda tautai atsakymą įstatyminiu pavidalu. Tad tekste kalbama apie tautos poreikius, kvalifikuotų tarpininkų (Mozės, Eleazaro) įsikišimą ir suverenią Viešpaties valdžią.

2) Naujasis Testamentas

Prireikus rinktis remiantis įstatymais ir papročiais, galima išpajinti į smulkmenas, kurios sureikšminamos arba yra realiai svarbios tą akimirka. Kaip tai, kas esminga ir neatsisakytina, atskirti nuo to, kas antraeilis dalykas ir ko galima atsisakyti? Dėl bažnytinės išvalgos, tai Naujajame Testamente yra svarbus dokumentas: *Apd* 15, 1–35. Problematika nauja. Kai kurie Bažnyčioje nori krikščionybę pasirinkusius pagonis įpareigoti perimti visą judaizmą, įskaitant apipjaustymą. To reikalavo ir Tora (*Pr* 17, 10–14), taip pat ir iš krašte gyvenančių ateivių (*Iš* 12, 48–49). Moralės plotmėje tai buvo klusnumo aiškiai išreikštai Dievo valiai problema. Apaštalų darbų pasakojime išryškėja esminiai protingos išvalgos dėmenys: bendruomeninis kelias, sprendimo paieška ir apsisprendimas.

a) „Apaštalai ir vyresnieji susirinko šio klausimo apsvarstyti“ (15, 6). Šiandien tokią procedūrą nusakytume bendrosios atsakomybės, sinodiškumo sąvokomis.

b) Norėdami surasti tinkamą sprendimą, atsakingieji stengiasi atskirti tai, kas būtina (pamatines išsaugotinas vertybes), nuo to, kas galima (kas būtų priimtina abiem

susijusioms pusėms). Žodį taria keturios asmenybės. Petras pateikia pagrindinę gairę (neapkrauti nebūtinomis naštomis) ir nurodo tris teologinius motyvus: Dievas nedaro skirtumo tarp asmenų; Šventoji Dvasia tarp pagonių padarė tokių pat ženklų, kaip ir tarp žydų; ir, svarbiausia, tikėjimas yra gryna malonės dovana (15, 7–11). Pauliaus ir Barnabo lūpomis kalba jų patirtis, tai, ką jie išgyveno (15, 12). Galiausiai Jokūbas pasiūlo išmintingą kompromisą: jokių perdėtų naštu, tačiau sykiu vengti papiktinimo ir atsižvelgti į abi puses (15, 13–21). Vienu ir kitu punktu laikinas kompromisas križei šiandien išspręsti. Vėlėliau pats Paulius apipjaustys Timotiejų – bijodamas žydų (*Apd* 16, 1–13). Draudimai, susiję su stabų aukojimui skirta mėsa ar mėsa gyvulio, kuriam nebuvo nuleistas kraujas, Bažnyčioje, kaip rodo istorija, išsilaikė neilgai. Šios protingos išvalgos tikslas tada buvo apibrėžtas ir svarbus: atkurti bendruomenės vienybę. Kaip virškultūrę vertybę galima įvardyti atsivėrimą įvairovei, tam tikrą sociologinį pliuralizmą, parengtą širdies apipjaustymo temos Senajame Testamente (*Ist* 10, 16; *Jer* 4, 4; plg. *Rom* 2, 25–29).

c) Išvalgos rezultatai pranešami bendruoju laišku (15, 23–29). Ypač verti dėmesio keturi elementai. Sąmyšis, pasėtas veiksmis, atliktais be įgaliojimo ir nesilaikant Bažnyčios bendrystės (15, 24). Pareiškimas: „Šventajai Dvasiai ir mums pasirodė teisinga...“ yra aiškus tikrai dvasinės išvalgos tariantis ir meldžiantis ženklas (15, 28). Atrenkant delegatus, pasitarti pasitelkiamas didesnis būrys – „visa bendrija“ (15, 22). Apeliuojama ne į aklą paklusnumą, bet į bendruomenių, kurioms skirta žinia, moralinę sąžinę (15, 29).

c. Asmeninė išvalga

153. Ankstesniame skyrelyje aptarėme išvalgą, besiremiančią, taip sakant, Šventosios Dvasios apšviesta „kolektyvine sąžine“. Sąvoką „kolektyvinė sąžinė“ daugiausia išpopuliarino Emile'is Durkheimas, ir ji dabar yra šiuolaikinės terminologijos dalis. Biblijoje žodis *syneidesis* taikomas tik asmeninei sąžinei, dažniausiai moralinio konteksto aplinkoje. Kartą moralinė „sąžinė“ ir „mintys“ pavartojami lygiagrečiai, du kartus – „sąžinė“ ir „širdis“ (*kardia*). Širdis (*lebab*) hebrajų Biblijoje yra mąstymo, pamatinio pasirinkimo, moralinio apsisprendimo buveinė ir simbolis. Kalbama apie gerą, blogą, švarią ir nuvalytą, nepriekaištingą, silpną ir klaidingą sąžinę. Asmeninė sąžinė, apšviesta Šventosios Dvasios, yra dar viena išvalgos vieta, svarbiausia iš visų.

1) Paulius teikia išvalgos pavyzdį sprenddamas anuo metu sunkią problemą: ar gali krikščionys ramia sąžine valgyti stabams paaukotą ir paskui turguje parduotą gyvūnų mėsa (*1 Kor* 8, 1–11, 1)? Sverdamas už ir prieš

ir remdamasis savo autoritetu, apaštalas susiduria su dviem argumentavimo kryptimis. Valgymo naudai kalba teologinis motyvas: „stabų nėra, vadinasi, šios mėsos valgymas neturi moralinės reikšmės (8, 4. 8; 10, 19. 23. 30). Be to, Paulius patvirtina tikinčiojo neatimamą teisę, suverenią laisvę (9, 1. 4. 19). Tačiau tokiai argumentacijai priešais stoja praktinio protingumo moralinis principas, sprendžiant galiausiai turintis paimti viršų, – meilės kupinas jautrumas. Tai gali pareikalauti atsisakyti teisės (9, 5) ir savo elgesiu atsižvelgti į kito „silpną sąžinę“ ir vengti papiktinimo (8, 7–13; 10, 23–24. 28–29. 32–33). Kas be atodairos į kitą valgo stabams paaukotų gyvūnų mėsa, nusideda ne tikėjimui (priešprieša), bet meilei (bendruomeninis matmuo).

2) Kitas tekstas (*1 Kor* 7, 1–39) dar geriau parodo, kaip iškilus naujam ir neatidėliotinam klausimui bendruomenė gali priimti praktinį išvalgų sprendimą. Kaip krikščioniškosios etikos požiūriu įvertinti gyvenimo būvį? Paulius čia skiria keturias nurodymų rūšis, pagal įpareigojamumo galią išsidėstančias žemėjančia seka:

a) Aukščiausias pats Viešpaties priesakas, kuris yra nekintamas ir nedviprasmiškai remiasi Evangelijos žodžiais: „Žmona neturi skirtis su vyru“ (plg. *Mt* 5, 32; 19, 9). Jei žmona vis tiksliai atleidžiama, šiuo įsakymu reikalaujama daugiau nebesituokti arba susitaikyti su vyru (*1 Kor* 7, 10–11).

b) Bet ką daryti Evangelijos nenumatytu atveju? Pauliui, kuris yra ir ganytojas, ir teologas, teko susidurti su santuokų tarp krikščionių ir pagonių problema. Jei pagonis partneris „pašventinamas“ krikščionio partnerio, t. y. jei jie darniai sugyvena ir egzistuoja tam tikras dvasinis atvirumas, Evangelijos priesakas nekeltų jokios problemos. Tačiau jei netikintis partneris nori skirtis, tada krikščionis partneris, pasak Pauliaus, tampa laisvas. Iš pat pradžių jis pareiškia, jog remiasi savo paties autoritetu: „Kitiems sakau aš, ne Viešpats“ (7, 12–16).

c) Paskui Paulius pradeda kalbėti apie mergeliškumą (7, 25–38), gyvenimo būvį, kuris žydų pasaulyje bendrai nebuvo vertinamas. Jis tokį būvį rekomenduoja, bet tik patardamas: „Dėl nesituokiančiųjų aš neturiu Dievo įsakymo, bet duodu patarimą kaip žmogus, iš Dievo gailestingumo vertas pasitikėjimo.“ Jis nurodo du motyvus: praktinį – rūpesčių neturėjimą (7, 32–35) ir teologinį dvasinį – laiko trumpumą (7, 29–31). Tokią pat dvasinės išvalgos rūšį Paulius netrukus pritaiko našlių padėčiai ir užbaigia: „Manau, kad ir aš turiu Dievo Dvasią“ (7, 39–49).

d) Iš pradžių Paulius tiesiai atsakė į pradinį bendruomenės pateiktą klausimą: koks yra sutuoktinių poros

seksualinio susilaikymo iš dvasinių motyvų pagrindas (7, 1–9)? Ir čia Paulius protingai išvalgus. Jis apgalvoja konkrečius perdėm radikalios pozicijos santuokinio seksualinio gyvenimo srityje pavojus. Jis pritaria susilaikymui „leisdamas, o ne įsakydamas“ (7, 6) trimis sąlygomis: tai abiejų sutuoktinių pritarimas, laikinas pobūdis („kuriam laikui“) ir dvasinis tikslas („kad atsidėtumėte malda“). Čia jis pabrėžia abiejų sutuoktinių visišką abipusiškumą ir lygybę laisvai disponuojant kito kūnu.

2.6.2. Gairės šioms dienoms

154. Žinoma, tokių svarstymų negalima taikyti visoms naujoms problemoms, šiandien iškilusioms moralei, kaip antai ūkio, žiniasklaidos ir mainų globalizacija, gyventojų perteklius, pervartos profesijos ir amato srityje, įmantrių karinių technologijų plėtra, mėgavimosi visuomenės atsiradimas, tradicinės šeimos struktūros, auklėjimo ir konfesinės priklausomybės ir t. t. išjudinimas. Pasitenkinsime tik keliais pavyzdžiais, kurie galėtų padėti ne tik moralės teologams, bet ir grupėms bei pavieniams asmenims, besistengiantiems surasti sveiką išvalgų sprendimą vadovaujantis Šventuoju Raštu.

1) Moraleje, lygiai kaip ir kiekvienoje kitoje srityje, Bažnyčia nepritaria bet kokiai fundamentalistinei Rašto vartosenai, kai biblinis priesakas atsiejamas nuo jo istorinio, kultūrinio ir literatūrinio konteksto. Įdėmus kritinis skaitymas leidžia atskirti principus bei elgsenas, galiojančias visais laikais ir visose vietose, ir priesakus, kurie galėjo būti būtini tam tikru laiku ir tam tikroje vietoje, bet dabar atgyveno ir tapo nepritaikomi. Daugiau negu pavienių tekstų egzegezė būtent biblinė teologija, vienu žvilgsniu aprėpianti abu Testamentus, leidžia svarstyti moralinę problemą ne izoliuotai, bet visada siejant ją su didžiosiomis Dievo apreiškimo kryptimis.

2) Didele dalimi etika remiasi proto ištekliais. Matėme, kad Biblija turi daug bendra su tautų išmintimi (sutapimas). Tačiau ji moka protestuoti, irtis prieš srovę (priešprieša) ir pranokti (pažanga). Krikščioniškoji moralė negali plėtotis be naujo slėpiningo Šventosios Dvasios įkvėpimo. Krikščioniškoji moralinė išvalga yra labiau dvasinė negu racionali ir besiremianti išmintimi. Tai labai svarbi sąžinės ugdymo tema. Net jei Naujajame Testamente sąžinės ir Šventosios Dvasios sąvokos susiejamos tik vieną kartą (*Rom 1, 9*), akivaizdu, jog krikščionybėje „gera nuo blogo“ atskyrimas esmingai remiasi „pagrindiniais dalykais apie Dievo apreiškimą“ (*Žyd 5, 12–14*), vedančiais „prie tobulo mokslo“ (6, 1) tuos, kurie „kartą jau buvo apšviesti, paragavo dangaus dovanos, tapo Šventosios Dvasios dalininkais“ (6, 4). Paulius reikalauja: „Ir nesekite šiuo

pasauliu, bet pasikeiskite atsinaujindami dvasia, kad galėtumėte suvokti Dievo valią, – kas gera, tinkama ir tobula“ (*Rom 12, 2*; plg. *Ef 5, 10*; *Žyd 12, 21*).

3) Tokia išvalga labai asmeniška, todėl katalikiškoji moralė galutine sprendimo instancija visada laikė sąžinę. Tačiau sąžinės ugdymo procese, kuris niekada neužsibaigia, tikinčiajam tenka atsakomybė ir pareiga savo išvalgą sugretinti su bendruomenės atsakingųjų išvalga. Pavyzdžiai, pateikiami, be kita ko, *Apd 15* ir *1 Kor 7–8*, visada lieka būtinas įkvėpimo šaltinis bažnytinei išvalgai susidūrus su naujomis problemomis. Vienu žodžiu, kalbant apie Raštą, moralei išvalgai visada svarbu, nors ir sunku, sutaisyti asmeninę autonomiją ir nuolankumą Šventosios Dvasios šviesai, duotą Bažnyčiai ir per Bažnyčią.

PABAIGA

155. Turint prieš akis tendenciją vis įmantresnėmis tarpdisciplininėmis priegomis artintis prie didžiųjų žmonijos klausimų ir vis sudėtingesnes dabartines moralines problemas individo ir bendruomenės lygmeniu, šis dokumentas yra ne daugiau negu sėkla apmąstymams. Vis dėlto jis keliais punktais išsiskiria originalumu: iš jų pabrėšime tris. Be to, dokumentas taip pat atveria kelias perspektyvas ateičiai.

1. Originalūs elementai

156. 1) Tai, kad visus savo apmąstymus grindžiamo Šventuoju Raštu, kviečia į moralę žvelgti pirmiausia ne iš žmogiškosios, bet iš dieviškosios perspektyvos. Iš čia ir sąvoka „apreikštoji moralė“, kuri gali būti naudinga, jei teisingai suprantama. Tuo mūsų prieiga nuo pat pradžių skiriasi nuo visų natūraliųjų etikų ir moralinių sistemų, iš esmės besiremiančių protu. Privalumas dvejobas.

Teoriniu lygmeniu: taip suvokiama moralė savo reikšme pranoksta puoselėtinų ar vengtinų elgsenų teisyną arba dorybių, kurias privalu praktikuoti, ir ydų, su kuriomis privalu kovoti siekiant laiduoti socialinę tvarką ir asmenų gerovę, sąrašą. Tokia moralė pavaldi tikraja to žodžio prasme dvasiniam horizontui, kai pirma priimama neužtarnauta Dievo dovana, nulemianti žmogaus atsaką. Šiandien daugybė žmonių, krikščionių ir nekrikščionių, jaučia didžiulį poreikį ir aktyviai mėgina savo požiūrį į daiktus iš naujo apibrėžti dvasiniame horizonte. Morale, dvasiniu ir socialiniu požiūriu tokia reikli, kaip biblinė, nėra svetima sąmoningiems ir pasąmoningiems postmodernaus žmogaus siekiams. Morale, neužsisklendžianti savyje, bet atverianti mus kitiems, pirmiausia vargšams, artimiems ir tolimiems, keliantiems mums nerimą ir skatinantiems imtis veiklos jų labui.

Antra, praktiniu lygmeniu mūsų prieiga gali padėti geriau išvelgti tris, kartais subtilias, klaidingas kryptis, padariusias ir tebedarančias žalą žmogiškųjų vertybių ir tikėjimo ugdymui: siaurai suvokiamus kazuistiką, legalizmą ir moralizmą. Pastangos visus priesakus įkelti į Dievo dovanos horizontą, kaip siūlo visa Biblija, suteiktų jiems naujo svorio ir naujos raiškos galios.

157. 2) Laikydami absoliučios pagarbos fundamentaliu Dekalogo tekstui, siūlėme iš naujo perskaityti jį aksiologiškai (t. y. neišleidžiant iš akių vertybių). Tai atvertų programinį moralės lauką, neapsiribojantį vien draudimais ir įsakymais, dinaminį lauką, kuris yra daug reiklesnis, bet paradoksaliai ir daug patrauklesnis bei atitinkantis daugelio šiandienų žmonių etinį ir moralinį jautrumą. Kelią šia kryptimi Jėzus atveria lygiai tokiam pačiame pamatiniame Kalno pamoksle. Privalumas iš karto krinta į akis: plėtra moralės, kuri išgyvenama labiau kaip raginanti negu engianti, labiau kaip gerbianti ir skatinanti kelius, išjudinanti Karalystės link ir ugdanti sąžinę negu kaip užkraunanti ant pečių sunkias naštas (plg. *Mt 11, 29–30*).

158. 3) Kitas originalus šio dokumento momentas yra tai, kad jame sistemiškai pateikiami aštuoni bendrieji ir ypatingieji kriterijai, visi išrutulioti iš Biblijos. Jie turėtų padėti gvildinti dabartinius moralinius klausimus, kuriems nėra gatavų atsakymų ir kurie reikalauja kitokių apmąstymo ir sprendimo mechanizmų. Nenorime siūlyti aiškių ir tikslų instrukcijų, daugeliu atvejų pranokstančių mūsų kaip egzegetų kompetenciją. Tiesiog savo apmąstymais daug labiau trokštame paskatinti *artintis prie moralės kita dvasia*, vadovaujantis nauju iš Rašto sklindančiu dvelksmu. Tada krikščioniškoji moralė atsiskleis visa savo turtinga vienas kitą papildančių bruožų įvairove:

– kaip pirmiausia besirūpinanti pamatiniu žmogaus kilnumu (biblinio požiūrio į žmogų atitikimas);

– kaip ieškanti savo tobulo pavyzdžio Dieve ir Kristuje (Jėzaus pavyzdžio atitikimas);

– kaip gerbianti įvairių civilizacijų bei kultūrų išmintį ir todėl gebanti įsiklausyti bei plėtoti dialogą (sutapimas);

– kaip drąsiai smerkianti ir atmetanti bet kurią su tikėjimu nesuderinamą moralinį apsisprendimą (priešprieša);

– kaip skatinanti plėtoti moralines pozicijas, aptinkamas Biblijoje ir vėlesnėje istorijoje, siekiant ugdyti sąžinę bei daryti ją vis imlesnę naujajam „Karalystės“ teisumui (pažanga);

– kaip gebanti sutaikyti šiandien itin akcentuojamas asmens teises ir siekius su kolektyvinio gyvenimo reikalavimais ir imperatyvais, Šventajame Rašte išreikštais „meilės“ sąvoka (bendruomeninis matmuo);

– kaip suteikianti moralei naują horizontą, kuris, paženklinant absoliučios ateities vilties, įveikia trumparegišką žvilgsnį, apsiribojantį žemiška tikrove (galutinumas);

– kaip besistengianti artintis prie sunkių klausimų protingai, pasitelkiant egzegezės, bažnytinės valdžios aiškinimo ir tiesios sąžinės ugdymo Šventojoje Dvasioje išteklius, idant subtiliame moralinio sprendimo procese nekiltų „trumpojo jungimo“ pavojus (įžvalga).

2. Perspektyvos ateičiai

159. Tai, kas pasakyta, aiškiai iškelė kelis esminius momentus ir, kita vertus, parodė Biblijos komisijos dokumento apie moralę neužbaigtumą ir neišvengiamą netobulumą.

Kai kurios problemos liko atviros. Apsiribodami tik vien pavyzdžiu, primename „prigimtinio įstatymo“ sąvoką, kurios metmenys, kaip manoma, randami Pauliaus tekste (plg. *Rom 1, 18–20; 2, 14–15*), tačiau kuri bent jau savo tradiciniame formuluote apima filosofines kategorijas, kurių Šventajame Rašte nėra.

Trokštame, kad mūsų apmąstymai sukeltų trejopą reakciją.

160. 1) Pirmiausia duotų pradžia *dialogui*. Pageidautina, kad jame dalyvautų ne tik Katalikų Bažnyčios specialistai, kaip antai moralės teologai ir egzegetai, bet ir kitų krikščioniškųjų konfesijų tikintieji, turintys tą patį lobį – Šventąjį Raštą, taip pat kitų religijų, siekiančių aukštą moralinio gyvenimo standartų, sekėjai. Vaisingas dialogas su žydais, mūsų „vyresniaisiais broliais“, ypač galėtų mums abipusiškai padėti daugybę įstatymų įkelti į vieną teologinį įstatymą, laikytiną išganymo „keliu“, Dievo maloningai dovanotu žmonijai. Biblinės moralės nevalia primesti kitiems, neturintiems to paties tikėjimo, tačiau ją, kaip siekiančią pagerinti žmogaus ir visuomenės prigimtį bei gyvenseną, galima laikyti vertingu pasiūlymu, kuri, tikėkimės, rimtai pasvers ir išpareigojusieji kitokiai dvasinei pakraipai.

161. 2) Manome, kad mūsų apmąstymai, jei sudomintų, galėtų paskatinti ganytojus ir teologus *žiniasklaidos* srityje surasti *strategijų*, tinkamų Bažnyčios mokymą apie moralę perteikti pozityviu aspektu ir atskleidžiant jos visą turtingą įvairovę. Bažnyčia, trokšdama būti ištikiama Kristui ir tarnauti žmonėms, tikrai negali šalintis

užduoties atstovauti tikinčiojo ir kiekvieno žmogaus teisėms bei pareigoms ir todėl atsakyti tam tikrų taisyklių bei draudimų. Tačiau priešprieša, ypač tada, kai įgyja neišvengiamos kovos pavidalą, tėra tik vienas iš mūsų išvardytų kriterijų. Remiantis Šventuoju Raštu „apreikštosios moralės“ pateikimas visu jos platumu bei vaisingumu taip pat galėtų reikšti atnaujintos pedagogikos kontūrų nubrėžimą.

162. 3) Esame įsitikinę, jog šį dokumentą reikia stengtis *populiarinti*. Tik tada jis galėtų būti paspirtis ganytojams, pastoracijos darbuotojams, katechetams, mokytojams, taip pat ir krikščionybę išpažįstantiems tėvams – būtent tiems, kuriems tenka graži ir nepamainoma užduotis jaunuolius mokyti gyvenimo, tikėjimo, atsakingo naudojimosi laisve ir vesti tikrosios laimės keliu, kuris pasibaigia anapus dabartinio pasaulio.

▼ Benedikto XVI kelionė į Jungtinę Karalystę

(KAI, KAP) Benedikto XVI apaštališkosios kelionės į Didžiąją Britaniją pagrindiniai akcentai buvo susitikimas su karaliene Elzbieta II, Mišios Glazge, Londone ir Birmingame, kur popiežius beatifikavo kardinolą Johną Henry'į Newmaną, susitikimai su jaunimu, visuomeninio, kultūrinio ir politinio gyvenimo atstovais, religijų bei krikščioniškųjų Bažnyčių vadovais. Rugsėjo 16–19 d. vykusios popiežiaus kelionės devizas buvo palaimintojo Johno Henry'io Newmano žodžiai „*Cor ad cor loquitur*“ (širdis kalba į širdį). Šventasis Tėvas aplankė keturis miestus Škotijoje ir Anglijoje: Edinburgą, Glazgą, Londoną ir Birmingamą. Britų žiniasklaida pabrėžė, kad vizitas buvo istorinis – ne tik todėl, kad Katalikų Bažnyčios galva pirmą kartą atvyko karalienės ir valstybinės valdžios kvietimu, bet taip pat dėl Benedikto XVI perteiktos žinios. Šis vizitas britų akyse visiškai perkeitė popiežiaus ir Katalikų Bažnyčios įvaizdį, popiežius pelnė pagarbą ir pripažinimą. Prieš vizitą žiniasklaidoje daug dėmesio skirta problemoms, susijusioms su vizitu: diskutuota apie jo kainą, žadėtus protestus, katalikų dvasininkų lytinio piktnaudžiavimo skandalus. Daug ženklų rodė, kad bus sunku prabilti į britų širdis. Tačiau vizito metu laikraščių antraštės pasikeitė, žiniasklaida palankiai nušvietė popiežiaus vizitą. Didelio susidomėjimo nesukėlė prieš Benedikto XVI vizitą nukreipti protesto renginiai. Londono gatvėse popiežių sveikino apie 200 tūkst. žmonių. Vizito metu Benediktas XVI taip pat priminė septyniiasdešimtąsias kovos už Angliją metines ir pagerbė britus, atidavusius gyvybę priešinantis nacizmo ideologijos jėgoms.

Religijos vieta visuomenėje

Viena iš pagrindinių Benedikto XVI kelionės temų buvo religijos vietos liberalioje pliuralistinėje visuomenėje aptarimas. Liberalizmo tėvynėje popiežius atkreipė dėmesį į pamokas, kylančias iš XX amžiaus ateistinio ekstremizmo. Jis kvietė britus gerbti tradi-

cines vertybes ir įspėjo dėl agresyviojo sekuliarizmo grėsmės. Jau pirmą dieną per Mišias Glazge popiežius apgailestavo, kad šiandien bandoma pašalinti religinį tikėjimą iš viešojo gyvenimo, jį privatizuoti ir netgi pristatyti kaip grėsmę lygybei ir laisvei. Ši tema ypač akcentuota susitikimuose su politikais, verslo, akademinio ir kultūrinio pasaulio atstovais. Katalikų Bažnyčios galva pirmą kartą istorijoje peržengė britų parlamento slenkstį Vestminsterio rūmuose, kur 1535 m. buvo nužudytas kancleris Tomas Moras, atsisakęs pripažinti dvasinę karaliaus viršenybę prieš popiežių. Šventojo Tėvo kalbos klausėsi apie 2 tūkstančius asmenų. Benediktas XVI kalbėjo apie tinkamą religijos vietą politiniame procese. Jis išreiškė įsitikinimą, kad proto ir tikėjimo sferos reikalingos viena kitai ir kad tarp jų turi vykti dialogas mūsų civilizacijos labui. Jis apgailestavo dėl religijos, ypač krikščionybės nustūmimo į grynai privačią sritį, atsisakant tokių švenčių kaip Kalėdos viešo šventimo, motyvuojant tai tolerancija kitų tikėjimų žmonėms, taip pat reikalaujant iš viešas pareigas einančių krikščionių kartais elgtis prieš sąžinę. Britų žiniasklaida šią kalbą pavadino vienu reikšmingiausių popiežiaus vizito įvykių, o *L'Osservatore Romano* vyriausiasis redaktorius Giovanni Maria Vianas – viena svarbiausių Benedikto XVI pontifikate.

Tikėjimo krizė ir krikščioniškosios šaknys

Rugsėjo 16 d. sveikinimo kalboje Benediktas XVI, dalyvaujant karalienei Elzbietai II, priminė gilią krikščionybės šaknis, tebesančias visose britų gyvenimo plotmėse. Pasak jo, daugiau kaip tūkstantmetį krikščioniškoji žinia sudaro integralią Britų salų gyventojų kalbos, mąstysenos ir kultūros dalį. Rugsėjo 18 d. per maldos budėjimą Londono Haid Parke prieš kardinolo Johno Henry'io Newmano beatifikaciją Benediktas XVI įspėjo dėl intelektualinio ir moralinio reliatyvizmo grėsmės mūsų visuomenės pamatams. Jis ragino šio palaimintojo pavyzdžiu siekti pažinti tiesą ir joje rasti galutinę laisvę bei giliausių žmogiškųjų troškimų išsipildymą.

Taip pat susitikime su vyskupais popiežius kalbėjo apie būtinybę naujai skelbti Evangeliją labai sekuliarizuotoje aplinkoje. Jis pareiškė, kad vizito Didžiojoje Britanijoje metu jam tapo aišku, kaip giliai tarp britų išsiskyręs Gerosios Naujienos troškimas.

Apie pedofilijos nusikaltimus

Popiežius ne tik smerkė pedofilijos nusikaltimus griežtais žodžiais, bet ir susitiko su lytinių piktnaudžiavimų aukomis. Jau spaudos konferencijos lėktuve metu Benediktas XVI pasmerkė skandalingus pedofilijos nusikaltimus, reikalavo pagalbos aukoms ir efektyvių prevencijos priemonių. Rugsėjo 18 d. Mišiose Londono Vestminsterio katedroje jis giliai apgailestaudamas kalbėjo apie didžiules kančias, sukeltas Bažnyčios tarnų lytinių piktnaudžiavimų vaikų atžvilgiu. Apaštališkojoje nunciatūroje Benediktas XVI susitiko su penkiais asmenimis, tapusiais lytinių piktnaudžiavimų aukomis. Pasak Apaštalu Sosto pranešimo žiniasklaidai, Šventasis Tėvas buvo sujaudintas susitikimo dalyvių liudijimų. Popiežius meldėsi, kad prievartos aukos galėtų patirti išgydymą ir susitaikinimą, ir garantavo, jog Katalikų Bažnyčia imasi veiksmingų priemonių, saugodama jaunimą. Londone Šv. Petro globos namuose susitikęs su grupe darbuotojų ir savanorių, atsakingų už vaikų apsaugą bažnytinėse institucijose, popiežius apgailestavo dėl faktų, kontrastingų senai Bažnyčios tradicijai rūpintis vaikais, – kai jie patyrė piktnaudžiavimą ir blogą elgesį iš kai kurių kunigų ir vienuolių. Seksualinių piktnaudžiavimų tema popiežius taip pat kalbėjo Anglijos, Velso ir Škotijos vyskupams prie Birmingamo Švč. Marijos kolegijoje vykusiame susitikime rugsėjo 19 d. Jis sakė, kad gėdingas vaikų ir jaunimo išnaudojimas pakenkė pasitikėjimo ryšiui tarp Bažnyčios vyresnybės ir tikinčiųjų. Beje, lytinių

piktnaudžiavimų skandalai Didžiojoje Britanijoje nepasiekė tokių masių ir žiniasklaidos ištraukimo kaip, pavyzdžiui, JAV ar Airijoje. Tai be kita ko nulėmė ir ryžtingos bei savalaikės britų vyskupų reagavimo priemonės, kurias popiežius pagyrė jau vizito pradžioje rugsėjo 16 d.

„Būkite šventi“

Rugsėjo 17 d. Londone Tvickenhemo Švč. Marijos universiteto kolegijos kieme popiežius susitiko su 4 tūkst. katalikiškųjų ugdymo institucijų jaunuolių. Benediktas XVI ragino, kad jaunieji britai taptų šventi, ir kvietė juos nesitenkinti siaura specializacija, neapriboti savo horizontų. Popiežius priminė, jog pasauliui reikia gerų mokslininkų, tačiau mokslinis požiūris tampa pavojingai siauras, jei nepaisoma religinio arba etinio gyvenimo matmens; taip pat religija tampa siaura, jei atmeta teisėtą mokslo indėlį į mūsų pasaulio supratimą. Susitikdamas su jaunimu Benediktas XVI taip pat atidarė Jono Pauliaus II sporto institutą. Rugsėjo 18 d. Vestminsterio katedroje popiežius susitiko su 2,5 tūkst. jaunuolių, Anglijos, Velso ir Škotijos parapijų atstovų. Jis ragino jaunuosius britus vengti egoizmo, pavydo ir puikybės. Popiežius priminė pal. Motinos Terešės žodžius, kad skaisčios ir kilnios meilės dovanojimas yra kasdienių apsisprendimų vaisius.

Ekumeniniai susitikimai

Ekumeniniai Benedikto XVI susitikimai buvo itin svarbūs britų katalikams ir anglikonams, susiduriantiems su beprecedenčio sekuliarizmo grėsme. Labiausiai laukta popiežiaus susitikimo su 70 mln. tikinčiųjų vienijančios Anglikonų Bendrijos vadovu arkivyskupu Rowanu Williamsu, ypač dėl įtampų, susijusių su apaštališkosios konstitucijos *Anglicanorum coetibus*, sudariusios sąlygas

anglikonų grupėms pereiti į Katalikų Bažnyčią, paskelbimu. Popiežius pirmąkart meldėsi drauge su anglikonų primu Vestminsterio abatijoje ir lankėsi jo rezidencijoje Lambeto rūmuose. Žiniasklaidos priemonėmis pasklido abiejų Bažnyčių vadovų apsikabinimo atvaizdai, liudiję šiltą susitikimo atmosferą. Popiežius ir anglikonų primas sutarė tęsti pastaruoju metu nutrūkusį teologinį dialogą, taip pat bendrai angažuotis sprendžiant didžiąsias: skurdo, bado, aplinkosaugos problemas, intensyvinti bendradarbiavimą siekiant taikos, teisingumo ir plėtros.

Rugsėjo 17 d. per ekumenines pamaldas Vestminsterio abatijoje Benediktas XVI sakė: „Tai, kas mus vienija Kristuje, yra daugiau negu tai, kas mus skiria.“ Popiežius pabrėžė, kad atvyko kaip piligrimas iš Romos melsti prie šv. Edvardo Išpažinėjo kapo krikščionių vienybės dovanos. Popiežius taip pat užsiminė apie šimtąsias Edinburgo pasaulinės misijų konferencijos, paženklinusios ekumeninio judėjimo pradžią, metines. Rugsėjo 16 d. Mišiose Glazge Benediktas XVI priminė Jono Pauliaus II lankymąsi Škotijoje 1982 m. ir pabrėžė, kad jis prisidėjo prie didesnio pasitikėjimo ir draugystės tarp katalikų, anglikonų ir episkopų stiprinimo.

Apie santykius su anglikonais Benediktas XVI taip pat kalbėjo rugsėjo 19 d. susitikime su vyskupais. Jis ragino hierarchus didžiadvasiškai įgyvendinti apaštališkąją konstituciją *Anglicanorum coetibus*. Pasak popiežiaus, šis dokumentas turi būti suvokiamas kaip pranašiškas gestas, galintis pozityviai prisidėti prie katalikų ir anglikonų santykių puoselėjimo. Žvelgiant į galutinį ekumeninės veiklos tikslą – pilnutinę bažnytinę bendrystę, visus praturtina pasikeitimas dovanomis, kylančiomis iš būdingo dvasinio paveldo.

Draugystės tiltai tarp religijų

Rugsėjo 17 d. Marijos universiteto kolegijoje susitikdamas su kitų religijų išpažinėjais, tarp jų ir žydais, musulmonais, induistais, Benediktas XVI laidavo, kad Didžiosios Britanijos bei viso pasaulio katalikai ir toliau ties draugystės tiltus su kitų religijų išpažinėjais, siekdami gydyti praeities skriaudas ir paremti pasitikėjimą tarp bendruomenių ir asmenų. Popiežius priminė, kad religingi žmonės ieško atsakymo į svarbiausią klausimą – galutinę žmogiškosios egzistencijos prasmę. Šventybės paieška yra ieškojimas vienintelio būtino dalyko, galinčio patenkinti žmogaus širdies troškimą.

Padėka dvasininkams ir vienuoliams

Rugsėjo 17 d. Marijos universiteto kolegijoje Benediktas XVI susitiko su ugdymo darbą vykdančių vienuolinių bendruomenių atstovais. Didžiojoje Britanijoje Katalikų Bažnyčia vadovauja apie 2300 ugdymo institucijų, o tai sudaro apie 10 proc. visų mokyklų. Ten mokosi 80 tūkst. mokinių, ne tik katalikų. Benediktas XVI dėkojo vienuoliams už jų didžiulį indėlį į švietimo darbą. Rugsėjo 18 d. lankydamasis Šv. Petro globos namuose, popiežius taip pat dėkojo vargdienių mažosioms seserims, besirūpinančioms vyresniojo amžiaus žmonėmis. Jis priminė savo pirmtako Jono Pauliaus II viešai išgyventas kančias paskutiniams gyvenimo metams.

Kardinolo Johno Henry'io Newmano beatifikacija

Popiežiaus vizito kulminacija buvo kardinolo Johno Henry'io Newma-

no (1801–1890), teologo ir filosofo, atsivertusio iš anglikonybės, beatifikacija. Birminghame vykusiose beatifikacijos Mišiose dalyvavo daugiau kaip 55 tūkst. žmonių. Tai buvo pirmosios beatifikacijos iškilmės šiame pontifikate, kurioms asmeniškai vadovavo Benediktas XVI. Popiežius paskelbė, kad palaimintojo liturginis minėjimas bus spalio 9 d. Primindamas kardinolo žodžius: „širdis kalba į širdį“, Benediktas XVI pabrėžė, kad jie leidžia suvokti krikščioniškąjį gyvenimą kaip pašaukimą į šventumą, gilų žmogiškosios širdies troškimą užmegzti glaudžią bendrystę su Dievo širdimi. Popiežius pabrėžė, kad tylios tikėjimo krizės akivaizdoje krikščionys negali paprasčiausiai tikėtis, jog krikščioniškųjų vertybių paveldas ir toliau savaime formuos mūsų visuomenės ateitį. Krizės ir sumaišties laikais Dievas pažadina didžius šventuosius, Bažnyčios ir visuomenės atsinaujinimo pranašus. Benediktas pripažino, jog kardinolas Johnas Henry'is Newmanas jo gyvenimui ir mąstysenai ilgą laiką darė esminę įtaką. Jis priminė, jog palaimintasis jaunystėje patyrė atsivertimą. Popiežius sakė, kad palaimintojo gyvenimas buvo kova su tolydžio stiprėjančia tendencija žvelgti į religiją kaip į grynai privatų ir subjektyvų dalyką. Popiežius akcentavo palaimintojo požiūrį į tikėjimo ir proto ryšį, religijos vietą civilizatoje visuomenėje. Jis priminė, jog kardinolas Newmanas priešinosi ribojančiam ar utilitariam požiūriui į švietimą ir siekė tokios ugdymo aplinkos, kur proto ugdymas, moralinė disciplina ir religinis angažavimasis sudarytų visumą. Popiežius citavo palaimintojo raginimą ugdyti inteligentiškus ir išlavintus pasauliečius.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

vysk. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 770 egz.

ISSN 1392-6098

© 2010, „Bažnyčios žinios“